

AKATALPA

Nisan 2011 - Sayı 136

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Hüseyin PEKER

DÖRT KAPILI BURSA

1-HÜNKÂR MAHFİLİ

şadırvana düştün düşmüş biriyim. çok ayaklı şair, padişah camilerinden dördüncüsüne ayak basmış, ipek ve kadife kokusuyla bezeli. ram hoca'dan davetli, hil hoca'nın yan yoldan gezdirdiği. torbamı onlara vermedim. aydınlanıyorum cam kaplı odalardan. şiir yazarak düzgün kesme taşlardan. bir yanım boğumlu, bir yanım ağlamaklı. başlangıcı biliyordum, anne tarafından süslü kardeşlerle. kâbe örtüsüne dokundum ulucami'de. ne yana baksam kapılar bana gözükür. çinili çeşme'den su içtim susuzluk içinde. ram hoca, hil hoca'nın kolunda geldi, işledim bu deseni göğsüme.

2- SAKALLI AKBABA

altı padişahın türbesini buldum bursa'da. çömeldim türbeler bölgesine. çekirge'de fetret devrini yaşadım, yenişehir ovasında tekfuruları dağıttım. ipek ve baharat içimde. siyah örtü'yü çıkarttım meclisten. işgal yok artık dedim. hünkâr köşkü'nde andım ram ve hil hocalara anlattım evliyalara şehrinde. kios'dan mudanya'ya bir çizgidir içimde yaşamak. iznik'e uğradım hisar içinden. sonum tophane'de. ilk şarkım şeftali yiyerek sakallı akbaba'nın örtüsünde. sahi geyik üretme çiftliğinde işim ne! kimi kaçırıyorum, hangi dizelerimi kurtarıyorum yabancı kedilerden? sarıalan'da kaçak, kadiyayla'da kurtarıcı, bir çiçek yetişiyor buzul göllerimden. içimde kar yağıyor. göğsüme sular doluyor kirazlıyayla'dan? çöktü var kilimciğöl'de; yetişiyorum, koşuyorum, çadırlar devriliyor yaşadığım güne.

3- OLYMPOS

en zirvede, canımı borçlu olduğum düzen. herodot'tan sonra keşiş dağı diye bilinen doruktayım: bol oksijen. teslim oldum sevgine ey yaşamak! tutsak oldum yükseğe. tur kayağı yaparak.. kanatlarım apollo kelebeği'nden yüksek. çok şair kaybettim, çok ölü var içimde. arkadaş, ender, zafer, hepsi bir biçimde. asıyorum kendimi binbir çiçekle.

emiyor beni güzellikler. elim emiyor. yazdığım satırda sevgilim. sen bir kağıt peçetesin; kestanenin, çınar ağacı, ceviz ağacının kırıp kırıp bir biçimde.

4- DAVULLU MANASTIR

yangın geçirmiş biriyim: hüzün ayağı. ilkay'ı buluyorum, kaç r harfi muharrem'in isminde? pirinç parmaklıklarla örtüyorum üstlerini. türbeye döndürdüm kendimi: gümüşlü kümbet. sandukaya sardım: bir simge. vardım, yaşadım. mozaikler ördüm, iki de pencere. avize'ye yazdım adımları, bir ışık! bekârlar hamamında üç gece. üç ayrı kişiyle yıkandım, şehzade mahmut'un kabri içimde çiçek açıyor, çenekler ve dizeler üstüne!

5- GÖZ HASTANESİ

göremiyorum: baruthane! ülkemde savaş var. şifa bulamadım, sekiz köşeli olduğum için. elimi torbadan çıkardım, alt katta mezar odasındayım yeşil türbe'de. üstüm çinilerle kaplı. hep o yerdeyim. iki yanım mermer: sarı, beyaz, mavıyla bezenmiş, doğrudan efendisi. kasnağa oturmuş yazıyorum. üstüm başım toprak. yağmur

alıyorum, gözlerim pencerede, gözlerim görmüyor; defnedilmek isteği içimde.

6-GEYİKLİ BABA

kavaklı çınar'ına düştük ram ve hil hocaların eşliğinde. içiyoruz kalanları. yerkapı kilisesinden bölümler okuyoruz aramızda: doyduk, susmadık, konuştu içimiz. bağırдық, çoğaldık, varız öyleyse!

varız sofrada. şarkılarla örtülü. yer üstü ablalarımız geldi. burç kapıları karışıyor sözüme.

kalıntılarda açıyoruz işin gizini. uzun'uz zindan kapıda. buluştuk saat kulesinin mimarıyla. çalmak için yarını. saat kaçtır? var mıydık üçüncü katta? yangın kulesi'nde dikineyim. yıkılacağım, bilmekteyim. şifasız ot yazan 89 basamaklı dost,: sen niye gözetleme kulesinden bakıyorsun olaylara? işte metin güven: ölmemiş: kedisıyla aramızda. uykusunu uyuyor devrimlerin. saat kaç diyorum? yangın gözetleme kulesi'ni gösteriyor bir biçimde.

7- UZUN ÇARŞI

hayatın özetidir başlık: koza han'dan tuz hanına yürüyen çarşılar. yani uzun çarşı! emir bey'in alından öpeyim: yaşıyor beni!

taştan örülmüş bursa: huzurlu dinlenme yeri. deprem görmüş.koşturan şairler bellemiş, yaşayıp uğrayan sanatçılar. ram ve hil ustalar yıkanırken ipek hanı'nın havuzunda. yeni dizeler fıskırıyor içimden, bir de ihsan hoca!

8- KARA MUSTAFA

kabartma şairler: saydım hepsini, içimde iki katlıdır dizeler. iki katlı revaklar. hüzündür sevdiğim seni anmak, yavaş şehrim, sen başkasının koynundayken bursa nasıl anılmaz?

soyunup dökünüp bir kaplıca köşesinde.. kükürt kokuyor şiirim. boşalırken kurnaya suyum; aslan ağzına. soğukluk yarım kubbeye. sen sevdiğim ayna taşında yazılısın; yalak içinde, sonra da bursa havlusunda: kapalıçarşı'da katlanmış.

yüz yüzebildiğine: muhteşem güzelliğinle. on kubbeyele örtülüsün: biri benim adım bilesin!

Necati Albayrak, Gökhan Arslan, Sevil Avşar, Kadir Aydemir, Naci Bahtiyar, Perihan Baykal, Onur Bayrakçeken, Alper Beşe, Ahmet Cemil, Tahir Musa Ceylan, Hüseyin Avni Cinozoğlu, Hasan Hüseyin Çağırın, Ersun Çıplak, Ramis Dara, M. Güner Demiray, Erdiñ Dinçer, Oresay Özgür Doğan, Pınar Doğu, Hasan Efe, Gültekin Emre, Ersan Erçelik, Özgün Ergen, Saliha Zeynep Ergün, Mehmet Erikli, Gökhan Ertekin, Tayfun Gerz, Serkan Gezmen, Mehmet Gökyayla, Kemal Gündüzalp, Tevfik Hatipoğlu, Adil İzci, Arife Kalender, Duygu Kankaytsın, M. Sinan Karadeniz, Emin Kaya, Nevzat Konşer, Hüseyin Köse, Salih Mercanoğlu, Volkan Odabaş, Seçil Özcan, Seyhan Özdamar, Mert Özel, Pelin Özer, Sidar Sinan Özmen, Ozan Öztepe, Ertuğrul Özüaydın, Bülent Parlak, Hüseyin Peker, Mehmet Rayman, Onur Sakarya, Ebuzer Saray, Hakan İsmail Ş., Kâzım Şahin, Melike Şenyüksel, Uluer Oksal Tiryaki, Can H. Türker, Ece Ürkmez, Halim Yazıcı, Betül Yegül, İsmail Sertaç Yılmaz, Ayhan Emir Yolcu, Reha Yünlüel.

Varlık Dergisinin “Kimlikler, İnançlar, Edebiyat” başlığıyla hazırladığı dosya için yazan edebiyatçı dostlarımızı ilgiyle okudum. Günümüz dünyasını, teknolojisini, insanını, kültürünü doğru okuyabilmişlerdir umuduyla... Geçmişi az çok doğru analiz edebilen insanlar oldukları için bugünü de doğru yorumlayabileceklerini varsayarak okumaya başladım ve gördüm ki Tahir Abacı dışında konu hakkında kapsamlı bir metin oluşturulabilmiş kimse yok... Şeref Bilsel aldığı eğitimin hakkını vermiş yazısında ama moda haline getirilmek istenen söylemin tuzağına düşmekten kaçamamış o da...

Dosyanın konusu, üstyapı kurumlarının doğru yorumlanabilmesi için yakın tarihin ve bugünün alt yapısını doğru okuyabilmiş olmayı gerektiriyor: Üretilenleri taşıyan günün ulaşım araçlarını; fiber optik kabloları; günün temel üretim aracı olan mikroçipleri ve şimşek hızıyla el değiştiren sermayeyi; parya haline getirilen emeği...

Lokomotif sanayi devriminin taşıyıcısıydı. Enformasyon çağının taşıyıcıları aklımızın alamayacağı bir hızla devlerin dev üretimini dünyanın dört tarafına iletiyor. Dünyanın efendileri, bütün dünya da bütün enformasyon araçlarıyla bütün gün avaz avaz bağırıyorlar: “Tüketin... Tüketin... Daha çok tüketin...”

“Tüketici” dışında bir sıfat, bir nitelik giyinmesine izin verilmeyen insanların etnik kimliğinin, dini aidiyetlerinin, hangi cemaate mensup olduklarının ne önemi var ki efendiler için. Dikey çelişkilerin konuşulmaması; yatay çelişkiler üzerinde lafazanların havanda su dövmesidir hedeflenen... Ne yazık! Edebi kimliklerini az çok bildiğimiz insanlar da bu oyuna geliyorlar.

Burjuvazi kendine sağlıklı ve makineleri kullanmayı becerebilecek kadar eğitilmiş işçiler istiyordu. İmparatorluğun egemenlik alanında yaşayan kişiler *fabrikalarda birbirlerinin dilini anlamak zorundaydı*. Ortak dil kullananların kanla, ateşle, zulümle bir araya gelmeleri sağlanarak; en büyük, en ihtişamlı geçmişe sahip oldukları halüsinasyonları yaratılarak ulus devletler inşa edildi ve torna tezgâhları (okul, hastane, tımarhane, kışla, hapishane) kuruldu standart bireyler yaratmak için. *İmparatorluklar sanayi devrimi teknolojisinin ihtiyacına cevap veremiyordu. Yeni teknolojinin gereksindiği insan talebine ulus devletler de cevap veremiyor*. Etnik kimliklerin, cemaatlerin, dini kimliklerin aidiyet duygularını kaşıyarak daha küçük devletler oluşturmaya çalışıyorlar. Ulus devletlerin efendileri tehdit edebilecek duruma gelmemeleri gerekmektedir. Sanal bir dünyada, sanal insanlarla, sanal iletişime mahkûm edilen insanlar sisteme dahil oldukları, sisteme ait oldukları duygusu yaratılarak afyonlanmaktadır.

Sanayi toplumunda kişilerin iyi birer *üretici* olmaları için kurumlar oluşturulmuştu. Şimdi iyi birer *tüketici* olmaları gerekiyor. *Çipler sayesinde muazzam üretim yapılıyor. Bunun pazarlanması için ulus devlet hantal kalıyor artık. Pazar için daha küçük ölçekler gerekiyor...* Mikro devletçikler gibi... Her kişi iyi bir tüketici olmak zorunda. Sanayi devriminin kurumları enformasyon devriminin insanını inşa etmek için yetersiz kalacaktır elbette... Ekran yeni bir iktidar kurumu olarak devreye sokulur hemen. Evet!.. Ekran... İnsanlar ekranları başında

Gürlüyor gök
Ağzında zamanı çiğneyerek

Bir şey yaklaşıyor

Yapraklar ne konuşur
Umurunda değil
Kuru otların

Oyuk gözlerle
Bakan bulutun
Sanki bir kalbi var

Uğultunun geldiği
Bir yön olmalı
Peki ama nerede

Hangi el çözer
Şu rüzgârın ipini?

- Salyangoz?
- Tanrılar?
- Eski güneş?

Gök!

O hep anlatır
Unutur kurbağalar:

Ölümler değiştiremez
Ayın yerini!

inşa ediliyor artık. Televizyon ekranı, bilgisayar ekranı, cep telefonu ekranı ya da o, ya da bu...

Bilgiyi üreten, bilgiye sahip olan dev iktidar üstyapı kurumlarını da istediği gibi değiştirecek, dönüştürecek güce sahip. Enformasyon kirliliğinin alkışladığı insanları dilediği gibi eğip bükebilme için suni gündemler yaratarak dünyanın arka bahçelerindeki bireyleri yatay çelişkiler üzerine konuşmaya mahkûm etmektedir bu iktidar. Farklı kültürlerin, farklı aidiyetlerin temsili gibi bir derdi yoktur emperyalistlerin. Sorun, henüz tüketici sıfatına indirgenemeyen insanların küresel tahakküm altına alınıp alınmayacağıdır.

Dayatılan tek kimlik “tüketici”; dayatılan tek inanç “tüketmek” olunca bir edebiyatçıya düşen; Türk – Kürt, Sünni – Alevi, Kadın – Erkek gibi yapay tartışmalarla oyalanmak yerine gerçek tartışmayı başlatmaktır. Ya dev iktidarın tahakkümüne boyun eğerek havanda su dövme devam edeceğiz ya da son derece değerli kimliklerimizi kullanmak isteyenlerin farkına varıp sırça kafeslerimizi kırarak, merkezin taşrada konumlandığı bütün “Öteki”lerin evrensel, ortak sesiyle dünyada ne olup bittiğini “edebimizle” dünyaya haykıracağız. Gerekirse “edepsizleşerek...”

Pelin ÖZER

ALEVDE YÜZEN ORMAN

Alevde yüzen ormanı izliyorsun karanlıkta
Nasıl da is birikmiş bunca zaman bakışının sırtında
Yaşlı baykuş, yorgun kaplumbağa
Aşmadığın yolların kamburu çıkmış kabuğunun kanatlarında

Yükünü boşaltıp çökmüşsün cılız odunların başına
Meşenin şarkısıyla çöker çünkü, biliyorsun hafıza
Ateş mürekkebi erir göğe yükselen dumanda
Közün billur sözüyle parlayarak baştan yazılır hatıra

Alevde yüzen ormanı izliyorsun karanlıkta
Nasıl da is birikmiş bunca zaman adımlarının altında
Sis fırtınası, terk-i dünya
Dalgın atların düş gördüğü tepe omuzlarının kıyısında

Dolunayın masalına sarılıp uykuyu çağırılmışsın ateş başında
Rüyanın yurdunda barınmaz çünkü, biliyorsun hafıza
Yeni bir yol döşer közler göz olup boşlukta
Adım adım ilerlerken ciltler dolusu tazelenir hatıra

Alevde yüzen ormanı izliyorsun karanlıkta
Nasıl da is birikmiş bunca zaman sözlerinin avcunda
Şafak taşı, üzgün mimoza
Tırmandığın dağların yosunu yuva yapmış gözpınarlarında

Soyunup nabzından yaslamışsın başını dumanlı ocağa
Silinirken ışık saçar çünkü, biliyorsun hafıza
Zaman yordamıyla yol alırken tazelenmiş şafakta
Yaklaşır hatıra alevde yüzen o yaban ormana

Büyükada, 16.01.2011 - Şirinevler, 20.01.2011

Kâzım ŞAHİN

BİR HALK ÜŞÜDÜ

ankaraya kar yağdı üşüdüm ben
bir halk üşüdü hiçkıra hiçkıra derin uykuda
yırıldı ayakkabımın altı derin bir yarık içime kadar
nasıl anlatsam bunu çocuklara
sessiz kalınca insanın daha da üşüdüğünü

mayısı bekledim seyretmek için kayan yıldızları
inan hayatım kaydı
dedem her şey iyi olacak derdi babam da
ben diyemiyorum çocuklarıma
inanmak iyidir mutluluğa
bakmadan şu dünya haberlerine

ankaraya kar yağdı bir halk üşüdü
sarılarak çocuklarına hiçkıra hiçkıra
mutluluklar dilemek zor ağıt yakarken
akşamı zor gündüzü zor
hayata tutunmak zor
istanbulda biri ölürken
ankaraya kar yağarken

Arife KALENDER

ÜÇÜNCÜ SAYFA ŞARKILARI

yeraltı dersine iyi çalışmış
mektuplar taşın altında
naylonlara sarılmış karakalem yazılar
su almasın gövdesine, şekiller bozulmasın
harfi bulmuş, sese alışmış
indiği yerden çıkmayı umuyor
pembesi bol sabahlara

boğumlarından bölünmüş solucan
ince belinden kopan karınca
basılmış üstüne tonlarca ağır
sabunla aklanmaz pazar çarşamba
bir bebek ölüsüdür battaniyeye sarılmış
emer durur ölümü
yalancı emzik ağzında

bulsa yoldan geçenler
ateş saklamış zatürreden
bir kedinin kömürlükte doğurduğu
sonra terk sonra nefret sonra aç
ağızlarla ekmek için yollarda

geride günah geride hep
Zeynep Zeynep
ip ve balta
küfür ve kaftan
kefen amerikan
zindan zindan zindan
bari yolun sonunda ışık bulunsa

sonra o çocuklar büyür
mendillere kan izleri tükürür
yırtilır naylonu hayallerin
mürekkep dağılır nemlenir yazı
kimse görmez herkes derin uykuda

kalın kabuk böcekleriz
hayın ve hayta boşluğumuz
defter dağılır uçar sayfa
çıklar öfkesinden unuttuğumuz
çarpar suratımıza

Ertuğrul ÖZÜAYDIN

GÖRÜNCE ŞAŞIRDIM

Bütün başıma gelenleri iyice anladım
sevmekmiş ayrılıkta en çok yıpratıcı
ileriye bir adımla doğruyu bulacağımı umdum
aklım mı biraz karışık yoksa yollar mıydı
yeniden döndüğüm kapıları yanlış sandım
yüzünün yarısı buluştuğumuz dağlardı sanki
yüreğinde yüreğimi görünce şaşardım
sevenin içinde sevilen yerli yerindeydi
kendine sığmıyordu sevmekle kalan
zamansız başıma gelenleri şimdi anladım
iyisini kötüsünü düşündüm yaşamak adına
şu aşka kör bakayım ki seni çok sevdim

BAZI GÜNLER'DEN, 4

Adil İZCİ

24 Mayıs 2006

Yasakmeyve'nin 20. sayısında çok sevdiğim iki şiirim yayımlandı ama nedense pek sevinemedim.

*

Bir rüya bitmeden öbürleri göz kırıyor.

Az önce Plato'ya gidip en eski dostlarımdan bir ağacın altına sırtüstü uzandım. Bir saat kadar öylece kaldım. Ne güzeldi gök! Ne güzeldi yaprakların yeşili! Ne güzeldi ta Sarıyer'e kadar uzanan Boğaziçi kıyıları! Biraz derinden öten kuşlara dikkat kesilmeye çalıştımsa da kargalar baskın çıktı.

Akşam eve dönünce sınav işi biter bitmez İlhan Berk'in kitabına sarılacağım yine. Şiirler de seçerim sonra... Afşar Timuçin'in bir şiiri olmalı, başlığı sanıyorum "Mektup"tu... Onu da bulmalıyım...

*

Şiiri buldum ama başlığı başkaymış:

TELGRAF

*Yalnız aşkla beslenen ince ozanlar gibi
Üç gündür dallara yapışıp kaldı kuşlar
Ben de üç gündür pencereden onları gözliyorum
Hava nasıl durgun nasıl sıkıntılı
Ne bir su sesi ne bir yağmur kıpırtısı
Sanki halatlarla bağlanmışlar bizi bir kartpostala
Üstelik ölçülü de değiliz uyaklı da
İyi ki kuşlar da biraz iki ayaklı da
Seni böyle inatla beklemek konusunda
Birbirimize o kadar aykırı düşmüyoruz*

- İki gün ara -

*Bu telgrafi kuşlar çektiirdi sana
Yalnızız stop sıkıntılıyız stop tutkunuz
Üç gündür ağzımıza lokma koymuyoruz stop
Kuşlar ve ben hep seni bekliyoruz.*

Afşar Timuçin

*

Geçen hafta getirdiğim kartopu (?) çiçekleri masamın üzerinde. Yanı başında duran yarısı dolu bardağa nasılsa bir çiçeği düşmüş. Sabahleyin o yarım bardak suyu içerken duydum: Kokusu o kadar güzel sinmiş ki! Bundan sonra özellikle hazırlayacağım. Akşamdan bir çiçeği yarım bardak suya atınca...

Bugün Bizimtepe'de de rastladım bu çiçeğe. Bu işlerden anlayan biri, özgün adının "mahonya" olduğunu söyledi. Unutmamak için yazıyorum ben de buraya...

*

Güya bu akşam İlhan Berk'ten seçtiklerimi yazmayı sürdürcektim. Bakalım, sınavları bir bitireyim de...

*

Bölük pörçük birkaç şey:

*"Hayatta en çok göğe baktım ve ağaçlara imrendim..."
"Hangimiz çocukluğunu düşürmedi ki bir daha hiç bulamamak üzere?"*

*"Bu dünyada en çok kuşlarla iyi oldu aram."
"Hangi dalga kıyıya yaklaşırken yavaşlamaz?"*

*

Bir Zen sözü: "Hiçbir yerden geldim / Hiçbir yere gidiyorum."

25 Mayıs 2006

İlhan Berk'in *Adlandırılmayan Yoktur* kitabından seçmelere dönüyorum:

*"Vergilius'un yapıtları yüzyıllarca unutulmuştur. Ama ölü bir kitap da kıpırdar, konuşmaya başlar.
Sırası gelince."*

*

*"Örtülü güzellik'. Ayartıcıdır.
O ölçüde de büyüdü."*

*

*"Sevdiğin kadın asıl ulaşamadığındır.
Belki de biz bir bunu arıyoruz."*

Aslında belki de yalnız bir kadın vardır."

*

*"Yalnız,
kaybolduğumuzda varız."*

*

*"Yaşama her yerde eşlik eden
ölümdür."*

*

"Hep içinde kaybolacağım kentleri sevdim. Hiç olmazsa küçük alanlar, dolambaçlı sokaklar olmalı bunlar, oralarda kaybolmak; her şeye böyle bakmak..."

*

*"Her yerde evde olmak düşünüyü yaşarız.
Her yerdir ev."*

*

*"Daha uzun yaşar imgeler
sözcüklerden."*

*

"Doğa gizlenmeyi sever.

Doğası gereği." (İlk tümce, Herakleitos'un olmalı! Hatta bu tümceye YKY'den çıkan Herakleitos kitabında olduğu gibi rastladığımdan hiç kuşku yok!)

*

"Bakmak, bakmak... hep, bakmaktan söz ettim, şimdi daha iyi anlıyorum: Baktıkça varım, baktıkça var ediyorum."

Buyum ben."

*

Kitabı baştan sona bir daha taradım. İm koyduğum birkaç yer daha var ama o kadar da önemli görünmedi onlar gözlerime.

26 Mayıs 2006

Çok zaman aradan sonra kısa süren bir yağmur yağdı:

"Yağan bahar yağmuru değil, sensin! Seni bir de böyle dinliyorum şimdi!"

*

Dün bir dizcek yazmıştım. Bugün arkası geldi gibi: 39. şiiri yarılalım sayılır. Ancak müthiş bir baş ağrısı çekiyorum. Bitinceye kadar sürecek bu. Uslanmayacağım için de bir şey değişmeyecek. Şiir baş deliliklerden biri değil mi?

31 Mayıs 2006

Plato'da yürürken beş serçe pır pırlarla gelip bir erik ağacına kondu ve güya gizlendi.

*

RÜBAİLER

*Uyanıyor yeniden gül farkında mısın?
Uyanıyoruz yeryüzünü okşarken parmakların
Sen bir ağaç olmanın önsezisiyle yeniden
Ve ben gövdene yeniden rüzgâr olmanın.*

*

*Bir şiir ülkesi olan yüzünü sevgilim
Sözcüklerin ordusuyla kuşatıp fethettim
Benimle dile geldi senin eşsiz güzelliklerin
Seninle bundan böyle şiir sultanı benim.*

Onat Kutlar

*

“Gül mevsimiydi yaklaşan.” Geldi ve... daha bütün görkemiyle sürüyor. Özellikle bahçe kapılarını kuşatan güllere o kadar hayranlık ve yaşama sevinciyle bakıyorum ki... Çok eskiden beri hoşlandığım, güzel bulduğum her şeyi sevdiğlerimin de görmesini çok isterim ya; yine öyle: Sevdiğlerim görsün bütün bunları...

1 Haziran 2006

“Ve iri bir gül gibi koktu zaman..” (Sabahattin Kudret Aksal)

*

Öyle güzel geçsin ki bu haziran, kokuları yeniden yeniden canlansın zaman içinde. Bütün sevdiğlerim için bu dileğim...

*

Haldun Taner, *Yalıda Sabah*'taki “Karşılıklı” öyküsünü şu tümcelerle bitiriyor:

“Her şey karşılıklı. Neye ya da kime ne verirseniz onu alıyorsunuz.

Hatta pergeli biraz daha açarsak, şöyle düşünmek bile mümkün:

Başkalarından bize gelen sevgiyi çoğu zaman bizden onlara akan sevginin geri yansımaları oluşturuyor mu dersiniz?”

*

“Aşk İmiş”in 39.su az önce bitti gibi. (22.00) Şimdilik çok içime sinerek bitti gibi. Müthiş bir rahatlık yanında müthiş bir yorgunluk da var üzerimde. Bu son sekiz - on şiir, belki de biraz daha fazlası, birer çile şiiri oldu. Başlardaki şiirlerin çoğu nasıl gür bir su gibi akıp geldiyse bunlar da canımdan damla damla sızdılar sanki. Ondaki “çile şiirleri” dedim. Çile çektire çektire doğdu her biri. Ama bunları çok daha sevdim gibi. Daha derin, daha katmanlı...

3 Haziran 2006

“Doğasın sen doğasın yarat beni yeniden / Ey yalnızlığımı kuşatan yalnızlık.” (Edip Cansever)

*

Doğa üzerine bir izlenim, içimdeki bütün sevgi ve hasretleri su yüzüne çıkarıverdi. Nerede ne zaman yollara düşebileceğim bir yerlere gitmek bir şeyleri görmek isteğini duydum yeniden. Su kuşlarını örneğin, onlardan biriymiş gibi izlesem, izlemek ne demek, aralarına karışıp yaşasam...

*

40. “Aşk İmiş”e başlamak için hem can atıyorum hem de bu son şiiri olabildiğince uzun bir zamana yaymak istiyorum. Can atıyorum; çünkü bir bütünlüğün ortaya çıktığını görmek mutlaka çok sevindirecek, çok önemseyeceğim bir işi sonunda bitirdiğimi görüp haz duyacağım. Uzun bir zamana yaymak istiyorum; çünkü aşağı yukarı beş aydır hem çok zahmetli hem de son derece güzel, zaman zaman da ayaklarımı yerden kesen

bir süreç yaşadım, o süreci bitirmek istemiyorum. Yalnızca o şiirlerle kurduğum bir dünya var, o dünya her şeyiyle sürsün istiyorum.

Bu dosya nasılsa bitecek. Yapacak tek bir iş var bu bağlamda: “Kuşlar Kitabı”na başlamak. Öbürleri arasında yavaş yavaş onu da sürdürmek.

Olabilir mi bilmiyorum: İkinci bir “Aşk İmiş.” Bir kırk şiir daha. Belki biçimi ve biçemi değiştirip bir kırk şiir daha. Düşlemesi bile hem çok güzel hem de çok korkunç. İçim hep böyle karmakarışık. Kesin bildiğim bir şey varsa o da şiire dönmekle hem çok mutlu olduğum hem de yazmanın korkunçluğu karşısında duyduğum gerileme. Göze almak o kadar kolay değil... Belki yazdan sonra bir atakla yeniden şiire sarılırım.

Şimdi anladım: 4 Haziran günü başlayalı 13 dk. olmuş.

*

Saat 10. 23... Tuncer Uçarol'a sonunda yanıt verebildim. Ceyhan Atuf'un diye anımsadığım bir şiiri (“Mayıs Gülleri”) bir türlü bulamayınca ona yazmıştım, belleğinizde bu adla bir şiiri var mı diye, uzun uzun araştırmış bir dizi sorunu arasında. Utandım doğrusu. Teşekkür etmekten başka bir şey de yapamadım.

Sabahattin Ali'nin “Ses” öyküsündeki delikanlı söyler böyle bir türküyü: “Bir haber yok mudur canan ilinden.” İşte usuna düştü birdenbire... Hiç dinlemedim, yalnızca o öyküde rastladım.

*

Daha bir iki gün yazmıştım: Doğaya ya da sanat yapıtlarına sevilenle birlikte bakmak, olası hazları mutlaka artırır. Nitekim bugünkü yazısında Ali Sirmen, Alfred de Vigny'den şu alıntıyı yapmış: “Eva, yaratılmış olan her şeyi senin dalgın bakışlarında izlemeyi isterdim.” (Çobanın Evi yapıtından...)

6 Haziran 2006

Dün gecedeki birkaç ayrıntı: Çengelköy'de masanın tam karşısına gelip konan ve uzun bir süre oradan ayrılmayan martı. Tuhaf bir duyguyla başımı kaldırıncaya göz göze geldiğim ay. Dolunay olmasa bile yine de gür bir ışıkla. Eve dönüp odama girince aldığım çok yoğun hanımeli kokusu. (Ki pazar günü eve getirdiğimde ne kadar cansız, toz toprak içindeydi. Yıkayıp arınmak neye iyi gelmez ki?) Varoluşun henüz pek çok gizemini çözmediğim değiliz.

*

“İnsanın gerçeği sana gösterdiğinde değil, gösteremediğindedir.” (Halil Cibran)

*

Bir şiircik: *Seni seviyorum / İstersen kuşlara sor / İstersen ağaçlara / Onlardan gizlim saklım olmadı ki hiç / Bu yaşıma geldim de...*

*

Eski bir şiircik:

ANI

*Yaz öğlesiydi. Yapraklar kızgın
Hava tutuşacak. Uykudan çabuk
Dönüp genç bir cevizin gölgesine
Yaslanmıştım. Bir iskete koşup
Kundu güneşten gizlenmeye.
Soluklanıp serinliğini ötecekti ki
Bir taşla düştü yere, sarıca
Kanatları iki yana açılmış...
Gözleri(m) kaydı... Ben değildim
(Kıyan) ama dehşeti bugün bile...*

(1994)

AŞK

m. ç. için

1
ey 'sonsuzun keskin uçları'!
al korkularımı götür gidengellemez dağları'na.

2
parmak ucumdan kalbime
bu sessizlik bu uyuşma
yaşam ile ölüm arası bir yol
belki sevdadan uzak 'sen' gibi.

bu yeryüzüne alçaktan konan bir aşk
yaban mersinlerini şaşırtan, çam kokularını tedirgin eden.
çavlanı aniden durduran, bir hatırayı silen ömürden,
içimden sana seslenen tabiat dersi, gece öğretisi
belki senin kollarını çaresiz bırakan 'ben' gibi.

korkularımı dağa verdim, hadi seviyorum de!
korkma güzel kelimelerden, sen de dağla yüreğini.

sana koşsa da tepeden tırnağa bu sivil cennet
kollarım ne seni saracak ne de başka bir gövdeyi,
işte bu telaş bundan, bu ağır yaprak gürültüsü
alıp götürecektir sana sunduğum bu dilsiz bahçeyi.

bir parça ay kapımın üstünde
eşikte iki çocuk, iki kız, iki...
ne birbirine yakın, ne birbirinden
'sen' ile 'ben' gibi.

*

İskete: Serçeğillerden gagaları dişli, zararlı böcek ve
kurtlarla beslenen, güzel sesli bir kuş. (kuşçağız)
Kuşçağız: Yanılmıyorsam, Ankara'da böyle bir semt var...

7 Haziran 2006

GÜN IŞIĞI

*Şuram gözlerimse bazen mavi
bir çini gibi her yerde,
güneşli bir eylül öğlesi
ya da bir akşam üzeri
tutup tutup taşıdığım bunlar ne
denizler, kurnaplar, tuzlar, arduvazlar
su sesleriyle durmadan ipince*

*durmadan işleyen bir yara içimizde
belki mevsimlerimiz değişti belki
gök yeni bir son yazı onarıyor
belki ağacın, ekmeğin soy onuru
kız bilekleriyle balkıyan gün ışığı
bakır bir çarmıh gibi hepimizin
öyleyse bekleriz dönsün o gemi
boşaltsın dal uçlarını özgürlüğün
bir inceliği ki bilinmez önü sonu.*

Mustafa Köz (Biol Özdemir ile yolladığı şiiri)

KELAMİKADİM

İçine cinayet karışmış
Kıpkırmızı çizgi
Bir kan yolu
Kanarken bile bağlıyoruz içlerimizi.
Bilekten kırıp silah gibi sıkıyoruz ellerimizi

Eylülün bitkini çok
Ağız dolusu süt gömmüştüm göğüslerine
Köklerine kadar
Pıhtıdan cenine direne, katık kıtık var
Bereketi bol ambar bile koymuştum ellerine

Hikâyemiz yapraklar bölünür
Defterler yırtılırken başlamıştı
Sanki bir inceltme işaretiydik
Kavganın içinde ve sen ismin, insanın
Sık konulan isim olmalıydın
Kavganın da üstünde

Korkunç
Minik otlarla beslenirdim
Sabaha kadar silah
İçine şarkı karışmış yatak
Fena kere fena, her sefer sala
O yatakta yanağın yuva bilirdim

İçinden kıymık gibi
Sivrilip sıyrılıp geçerdim
Onca temiz sözler o günler
Ortak ve savaşız dünya lailaheillallah
Sanki Kelamıkadım yazılmış içim
Ekmeği değil seni tutmaktan yumuşardı ellerim

*

Anlatmak mı somutlaştırmak mı istediğim bir şeyler var
ama şu saatlerde gereğince toparlayabileceğimden kuşkuluyum.
Bugün akşamüstü birdenbire duyduğum bir şeyler. Kısmetse
yazarım bir ara...

Başka bir işe de hevesliydim: Kuş şiirleri derlemeye... Ne
kadar çok heves dolaşıyor içimde! Belleğim ve kafam dinç olsa,
günlerce eve kapansam ve birer birer kotarsam şu işleri!

10 Haziran 2006

"Uzun yıllar bekledim / Hakikat oldu rüya / Koklamaya
kıyamam / Benim güzel ma-nolyam." Bundan başka bir şarkı
daha vardı ama neydi, şimdi anımsayamıyorum.

*

Bu gece dinlediğim bir şarkı: "Gözümden gitmiyor bir an
hayalin." Hacı Arif Bey'in bir şarkısı.

Az önce ürpertimi azaltmak için pencereyi kapatırken
gördüm: Dolunay tam karşımda. "Ayın on dördü" ne oluyor o
zaman? Bugün daha onu ayın.

*

Veeee "Aşk İmiş" bu sabah bitti. Birkaç gündür son ikiliğin
oluşumunu bekliyordum; iyi ki bekliyormuşum; cuma günü
Halikarnas Balıkcısı'ndan dikkat çeken bir tümce hem bütün
kitabın bağlamına çok uydu hem de bu son ikilik için çok güzel
esinler verdi. Dosyanın bitişine elbette çok sevindim. Bir gün
"kırk yudum"la kutlamalıyım...

Hüseyin KÖSE

SONSUZLUK VE DİLEMMMA

Seni evvela bir susuzluktan diledim
Çünkü yağmurum az, bulutum içine kapalı
Bir de hoşçakaldan önce yapmışlar durakları
En zarif dudakları elvedadan önce

Ondandır belki babam
Harcı yanlış karılmış bir koltuk kabarması makrome
örtülerde
Hüznü susan kıldan bile ince bile tanımsız
Gözlerin unutkanlığından düşme bir yaprak
Mevsimler içeri dökülen taşkalada

Seni evvela bir sonsuzluktan diledim
Çünkü zamanım dar, şafağım gündüze uzatmalı

Bak sana kapılmış gidiyor bir ırmak
Çöle karnında denizler taşıyan inci
Her şey karşıtıyla var bedbinlik bile karşıtıyla
Gün gelir asmada koruklaşır güz
Buğday tanelerindeki sancı

Seni evvela uykusuzluktan diledim
Abandıkça gece üstüme, gözlerim hep açık kaldı

16-22 Ocak 2011

Hüseyin Avni CİNOZOĞLU

MASKE

nasıl da affederiz gün doğunca
geceyle büyüyen kurt adamı
ay ışığı terk edince semayı
sürme çekip gözlerine
kaftanına sırmalar nakışlar
bir yabancı gibi otururuz karşısına
melun ikizimizin

bu anda fotoğrafın arabı
yazı tura iki yüzü paranın
aşikâre eder bir bedende
cem eden iki ruhu
ayrı gölgeler halinde
seyahat eden

gün ışığı örter delillerini
gece işlenen cürümlerin
bir memnuniyet duygusuyla
temiz kıyafetler üstümüzde
dağılıyoruz şehre
her vakte uygun
müthiş maskelerimizle

Saliha Zeynep ERGÜN

KANAT KOLEKSİYONCUSU

zift döküyorsun güneşimin üzerine
böyle başlıyor zifiri karanlıklar
başım da daireler çizen korkak geçmişim
geçiriyor halkasını boynuma.
gölgeyle doldurmak istiyorum avuçlarını
sense;
ölümlü bir aydınlığın ortasında
eşeliyorsun karanlıkları.
deliyorsun güneşi ortasından
asıyorsun boynuna.

sol anahtarının suskunluğunu bana verip
notaları öpüyorsun dudaklarından.

kanat koleksiyoncusu...
işte orada benim kanatlarım.
kanatlarım senin, ellerin gözlerimin...
sarılısın gözlerim ellerine,
ellerim ellerinin...

gök;
kırpiklerini teslim ettiği vakit durgunluğa
gözlerin bir lazer ustalığıyla rahatsız ediyor gecelerimi.
gecelerim gözlerinin...

kanat koleksiyoncusu...
kaç koza var, içimde biriken
bilmiyorsun
kozalarım senin...

Betül YEGÜL

BELKİ

*kapının iki tarafını da gösteren filmler vardır
bir de paspas altında eskiyen sözcükler*

resmi bir belgeyi avcumda tutuyordum
kökünü zorla ve kendi koparan elimin
her giydiği gibi yırtık olur olmaz sevdiği
beyaz örtüsünü ütölüyordum

koşmayı isterken duran her şeyin özrünü
açılmayan bir ses ve kapanmayan gözüm ile
susun tüm bu eşyalar gibi ölür ölmez karardığı
resmini taşıyordum
melodiyi kullanmalı giderken kesik
tekerlek sesleri ve simit kokusunun
tabelaları kadar silik görür görmez titredığı
seni dinliyordum

*alttan açılan pencereler vardır
bir de göğüs kafesine sıkışan kuşlar*

GÖZYAŞI SİNEMASI

yıllardır görüşmediğim bir ağaca rastladım bugün
dalları ağarmış, boynuna kargalar asmış bir ağaca
oturup ölümlü şehirlerden konuştuk
kente yürüyerek inen kasabalardan
ne zaman kıyıya bir tekne iskeleti yanaşsa
bir gözyaşı sinemasının koltuklarına yığıldık
uzun uzun anlattım ona
bozulan bir kalp asansörünün nasıl tamir edileceğini
eskiden güzel defterler gibi uzayan ömrümüzü
şimdi ıssız bir zehir eczanesine dönüştüğümüzü
bakışmayla bulaşan hastalıkları, taşları anlattım
kırmızı bir rüzgâr heykeli gibi durdu karşımda

işte sözcükler dedim, dünyanın en güzel şehri
önce şiire sarıldım, sana sonra
akşam kırıklarına yuva yaptım kucağımı
elimi daldırdığım boyalı deniz
bacağımı dayadığım kırık masa
paçamdan akan yaralara güvendim
eski bir istanbul bey'fendisi gibi aramızda dolaşırken aşk
kumlarıyla akan suya
korkunç hayvanıyla yaşlanan insana inandım

önceleri ne kadar güzel severdim ben
ölü çatlatan mevsimlerde, sızlayan bahçesinde evlerin
kuyusever ağzıyla dolaşırdım yeryüzünü
hiç üşenmez, gidip dublörümü öldürürdüm

yıllardır sevişmediğim bir ağaca rastladım bugün
yazgısı şiir olan ülkeye, o saflık kalesine
oturup görünmeyen sevgililerden konuştuk
her gün değişen bakış açılarından
ters dönmüş bir arabanın estetiğinden
o an kırılmaya başladı gövdemdeki sıvı eşya

hadi şimdi hep beraber
deniz için, üç el, havaya

Nevzat KONŞER**İHBAR**

Gerin brandaları ahali
iki kadın arası balkon sefası
güzel sözleri havaya bulaşıyor
çamaşırlar rüzgârı ölçüyor kuru sıska
serçeler kuzey bandralı

görünürde yok daha İstanbul
sadece sinir uçları tıkanmış bir trafik
ve düş yakamdan vakti

don gömlek sütyen külot
ipte birçok cambaz her şey ıslak
ve kiminin kuru tuzu

gök altını ıslatacak
gerin brandaları şehir dalgın
ben temizim aşk...

YAĞMUR UYKUSU

19.

Uğruna feda edilecek bir diyar yok
sınırlar aşıldı, sayfalar kirlendi yalanlarla
yalnızca ölümün içini oyan can sıkıntısı
iki sokak ötenden geçen en yakın arkadaşım
çürüdükçe çürüyen söz
kendine küs bir bulutun yağma sıkıntısı
hayat, telefon konuşmalarında gözden yitecek.

Kalabalık görünen içlerimiz bir hayli eksik
bir hayli garip döndüğümüz tavaf
yokluk burcuna dek binmiş sandala
bir çivi daha derine batırmış kendini
bir keman kopana kadar zorlamış tellerini
bilirsin dilin cirmi küçük, cürmü büyük
her şey başka bir uyuma akar
yükselen düşer hızla, çürür taze
sessizliğin iç çekişine döner gürültüyle yanan vücutlar
aşk, bir tenha bulur her sevişmede gövdesine.

Uğruna yitip gidecek bir nebi yok
ruhun yolunu avuçlarına çizecek bir şaman
orada zifiri bir ateşle yanıp söner mendil
orada içilen her ant tehir geleceğine
herkes güneşiyle sakladıkları arasında bir tebdil
acılarının taciri, yaralarının müridi
hayat, yine bir yaralı semah kalbin cürmünde!

20.

Uğruna aldığım nefesler benim değildir dünya
bu tabanlarla çiğnediğim yalnızlık
iki uçurum arasında gelip yerleştiğim vadi
süveydamda büyüyen yokluk ve silinen yağmurla.

Uğruna geçtiğim yeryüzü öldürüldü çoktan
çok yer dolansa da ayaklarım sonunda bana çıktı
ne kadar yürüsem doymadı içimdeki uzaklık
karanlığın sonu ışık, ışığın sonu karanlık yine.

Uğruna baktığım yağmur uzak gözüyle izler
okyanus dibini bilmeyen su derin bakar kendine
sinesine söz düşürdüğüm ahu beni aşk bilir
oysa avuçlarımda tuttuğum su çoktan hıçkırdı bana.

Ben ki ölüm kılındım dünyada yedeğimdeki hançerle!

21.

Geçtiğim mor pelerinli gece
inleyen Prometheus'un göğsü
karartma vakti ardı ardına izlediğimiz filmler
hevesini hiç kırmadığım sevinç
saklanırken yüzümün gizil coğrafyasında
rüzgârın alınına yazılan bu uğursuz dövme
hangi kavmin işareti, bu totem
sinemi açtığım yargısız gökyüzü, söyle bana
hangi İsa'nın bu çarmih, bu yaralı çivi?

Sırtımda taşıdığım güneşin haçıdır öyleyse
düşersen yarı yolda, benden önce kalkar sözlerim...

Ece ÜRKMEZ

YILANLAR VE AŞKLAR

Aldanışımın tozlu düzeneğini
emanet ediyorum sana
acıyla durulanmış yaşamı
kurduğum güneşini akşamın
çaputtandı söylüyorum savunmuyorum
çaputtan ve aslında dünyanın
dönüp duran bir topaç olmasını
evrenin kucağında

Yetinmiyorum
yetinmiyor im

Küçük prensle su serpiyorum yüreğine
belki de korkunç yüreksizliğine hep yerinde saymanın

Sevgilim yüzyıl yeni başlıyor ve posta kovanları
aşk sözcükleriyle petekliyor beni
ah kapris çiçeklerin yazgısı
tenin ve mürekkebin tasviri
kabul etmiyor beni
yeryüzü ve onun çocukları
Can alması
Can vermesi kan rengi

O taşı sıkıp dünyaya getirdiğim
en uzun cümlemdi
Oocümlenin binlerce
çıkışı vardı-sevinçle
Sevinç adında bir kadının
karşılaştığı
güvenle
Güven adında bir adamın hesaplaştığı

Sevgilim O bizim yüzyılımızdı- bir gömlek
yılanın arasında parlayan
aşkı
hesaptı
kitaptı
ah

Ve yüzyıl yaşamak istemeyen yılanlar
yüzyıl yaşamak istemeyen aşklardı

Mehmet ERİKLİ

NEMLİ ŞEYLER

Eylülün ilk çarşambası
Soğan zarından bir mil çekilir gözlerime
Yanımda astarı sökük perşembe kâğıdı
Duvarda zapt edilen sonraki günlerin hatırına
Kirlili yaşamışlıkları üzerine alıyor;
Bir cinayet, bir kaza, bir ayrılık, bir son nefes...
Hepsi de nemli şeyler
Hepsi de hüzne meyilli!

Ayhan Emir YOLCU

KIN

bıçağı kayaya çaldım, kesildi bıçak
zaman, söz'e yetişen anlamlara erer
ibrahim: ki o, rüya'lardan kaçak

yastığım, her gece bir kayaya döner
rüya'ya gittim sanır annem eşiklerden
üzerimde: kim bilir kaç gömlek söner:

kalbim: sana yollandı ibrahim, altın beşiklerden
al onu ve yatır, bıçağından keskin kayalara
biz geçtik âlemden, taamdan ve serden:

her öğün, bir yoklukla büyür yara
rüzgârdan evvel, bir yaprağa sürçmüş kaplan
gibi, altından deriyi kemiğe sara sara...

bir dalgınlığın girdaplarına kapılan
gözlerimizi: kurbanlık niyetine hacet ettiler.
gözlerim: git; git ve rüya'lara sapsan:

ben, ne vakit onlara erdiysem: onlar hep gittiler.

M. Güner DEMİRAY

İNSANLAR NEYİ UNUTTU

O günler süt tadına günlerdi,
Sonra birden bir fırtına koptu
Nasıl bir süven ki
Çılgınlığın havuzunda
İnsanlar gözlerini unuttu

Kayaya çarptığında sözcükler
Döküldü şafaklar bir bir
Timsah antilobu uyuttu
Kentlerin sesi yankılanır mı?
İnsanlar sözlerini unuttu

Bir yalancı baharda yalancı cilveler
Şıpsevdi anların hüzünlü yüzü
Bu hışım bin yılları kuruttu
Soldu dalında çiçekler
İnsanlar aşkı unuttu

Kaldır giz perdesini
Küllenen dünyaya bir bak
Sevginin memeleri soğuldu
Bu açlık ne, ne bu sefalet?
İnsanlar yüreğini unuttu

Zaman içinde bir zamansızlık
Şimdi herkes uykuda, uyandıramazsın
Çünkü saatler geceyi vurdu,
Vurgun yemiş dalgıçlar gibi
İnsanlar kendilerini unuttu

‘ŞİİRİN ŞİMDİSİ VE GELECEĞİ’ (Bir Toplantının Notları)

Kemal GÜNDÜZALP

Yine birkaç aydır ortalıklarda yoktum, göç yollarındaydım. Şimdi bir yerdeyim, bir “yerli”yim galiba. Tam oturacakken bu kez de ayağımın tozuyla kendimi “dinleyiciye kapalı” bir şiir toplantısının ortasında buldum. Türkiye’de çıkan bir köy dergisinin (*Akköy*’ün) Didim’de düzenlediği “*Şiirin Şimdisi ve Geleceği*” konulu toplantı 11-13 Mart 2011 tarihlerinde yapıldı. Katılımcı değildim, ama “gözlemci” olarak izlemeye çağırılmışım. Birkaç orta yaş kuşağından ozan dışında, ağırlıklı olarak genç ozanların katıldığı, aralarında bir de öykücünün bulunduğu bu toplantıda konuşulanların öteki insanlarca da paylaşılmasını düşünerek, üç gün izlediğim ve sunulan bildirilerin eylemle yazdığım “şiir notları”nı aktarmak istedim.

Birinci gün öğleden sonra konuşmalara geçildi. Bir ilk olduğu söylenen bu toplantının açılışını derginin yayın yönetmeni Güven Pamukçu; “*anlatımcılık aşılmalı*” sözleriyle başlattı. İlk oturumu da Sina Akyol yönetti. “*Günümüz Türk şiirine Dair*” başlıklı bildiriyle söz alan ilk ozan Ayten Mutlu oldu. Şiirin var olan dizgelerden etkilendiğini belirten Mutlu, dünyada da şiirin “durağanlaştığını” anlattı. Bu çerçevede “medya dili”nin olumsuzluklarına değinerek “sezgi”nin önemsenmediğine vurgu yaptı. Oysa benim son yıllarda gördüğüm en çok önemsenen şey tam da buydu; sezgi. Bu yüzden de Hilmi Yavuz etkisindeki gençlerin iyi şiir yaratamadığını belirten Mutlu, bu bağlamda bilgi-sezgi ilişkisinin önemini anlattı. “*Dize ihmal ediliyor*” dedi bir de. Dize olmayınca “şiir işçiliği” de geride kalıyor doğallıkla. Dizeden bütüne varmak doğru çözümlerden biri olabilir. O zaman yapı bütünlüğü korunmuş olur. Çünkü şiir salt biçim ve biçimle kurulamaz. Dünyanın çok da kesin olmayan “tek dil”e evrilmesi (çünkü tersini savlayanlar da var yeryüzü ölçeğinde) birçok ozan gibi Ayten Mutlu’yu da tedirgin etmiş benziyor. Sonuç: “*Derdi olan şiir istiyorum!*” Kim istemez bunu?

İkinci olarak söz alan Müslim Çelik, ozanın yükleri olması gerektiğini belirterek; “*şiir geriye gidemez, çünkü ilerleyemez de*” biçiminde bir aforizma aktardı. Ayten Mutlu’nun Hilmi Yavuz örneği bağlamında: “*Gölgesinde ot bitmez güçlü ağaçların*” sözü bana da anlamlı geldi. Bu “etkideki” ozanların öğretmenlerinin gerisinde kaldığı bir doğru gibi. Bir de şunu belirtti Çelik: Necip Fazıl’ın aşılmasından sonra, artık İslamcı-toplumcu bir şiir yazılıyor Sezai Karakoç’tan beri. Bu anlamda tüm “birikim”in değerlendirilmesi sonucuna varması önemliydi bence.

Çiğdem Sezer ise, şiirde *bilinmezliği ve olasılıkları* yeğlediğini belirterek başladı söze. Bu biraz da “sezgi”ye dayalı bir şiir değil midir zaten? Şiir başlangıçta imgelemden mi doğdu bilemiyorum, ancak bugünün şiirinde “imge”nin yeri yadsınmaz. Octavio Paz ve Habermas alıntıları bir yana, şiirin insan var olduğu sürece yaşayacağı kuşkusuz doğru bir çıkarımdır. Teknolojik gelişmelerin insan doğasını “tehdit” ettiği de bir gerçek. Bu nedenle Sezer’in vurguladığı “öte” kavramı çok önemli bence, buna daha önce yazılarımda da değinmişim: “Tarih ötesilik” gibi. Çünkü “*şiir diller ve uluslar ötesidir*” önermesi, bence bu toplantının en önemli sözlerinden birisiydi. Kapanmacı, dar, sınırlı, yerelci savunmacıların çevrenini geniş tutması açısından belki de geleceğe yönelik olarak en çok bu tür evrensel dayanaklara tutunmalı ozanlar. Çünkü şiirin sürekliliği asıldır. Tek başına şiirin geleceğini tasarlamak şiire “kötülük”tür Sezer’e göre. Ancak şiir insanın gelecek tasarımıyla etkin olabilir diyen Sezer, biçim ve

içerikten çok “insani” oluşumu önceledi. “*İnsani olanı geleceğe taşıyabilen tek tür şiirdir*” dedi.

Bu oturumun yöneticisi Sina Akyol, “*Şiirin Şimdisi ve Yarını*” başlıklı bildirisini en son sunan ozandı. Bu bağlamda “dün”ün de çerçeveye katılması gerekirdi elbette. Dolayısıyla şiirin tarihi, dün-şimdi-yarın bağlamında ele alınmalıdır. Sina Akyol’a göre şiirin “dün”ü Garip’le başlar. Akımlardan çok şiirdeki sürekliliğin önemine değinen Akyol, olaya böyle bakınca şiiri Birinci ve İkinci Yeni içine hapsetti bana göre. Başka deyişle “modernist” şiirle. Yani tarihsel süreci “sıçramalı” biçimde ele aldı. Zaten örneklemeleri de bu iki topluluğun şiiriyle sınırlı kaldı. Bir tek ad vermeden *Halkın Dostları* “dörtlüsü”nden söz etti. O anda düşündüğüm dörtlü herhalde Atıl Behramoğlu, Özkan Mert, İsmet Özel ve galiba bir de Nihat Behram’dı. Sonrası şiirin “şimdi”siydi. Bir doğruyla bitirdi: Yarın şiiri *birikimle* var olacaktır. Böyle tek cümle de olsa kendi görüşlerimle örtüşen sözlerin altını çizmeyi yeğliyorum kuşkusuz.

Günün sözü, toplantıya “gözlemci” olarak katılan Özcan Karabulut’tan geldi: “*Şairler tuhaf bir millettir.*” Elbette bunu olumsuzlama olarak belirtmedi Karabulut. Ortamı da yumuşatarak yüzleri gülmüştü. Özcan Karabulut ayrıca, ozanların öykücü ve romancılara göre işi çok ciddiye aldığını da belirtti. İlk gün bir arayla ve tek oturumla kapanmıştı. Sonra akşamüstü Didim’de denize karşı çaylar içildi.

İkinci gün, sabah oturumunun yöneticisi, geçen yıl ilk şiir kitabı çıkan genç ozanlardan birisi olan A. Galip’ti. Sözü alan Salih Aydemir’den aldığım notlardan şunlar kalmış belleğimde: “*Ozan şimdinin eylemcisidir. Dolayısıyla şiirin başlangıcı da şimdidir. Gerçek-hakikat, gerçeklik temelinde modernizm yeniden tartışılmalıdır.*” Genç ozanlardan Ayşe Nalân şiiri “zaman aşırı” olarak niteledi. Ahmet Oktay’ın bu konudaki sözleri aklımdan geçti bir an tam anımsaymadan. Belki de yanlış anımsıyorum. Atakan Yavuz, katılımcılardan en az tanıdığım, bildiğim ozandı. Şuur-şiir-şair sözleri çerçevesinde bunları geçmiş-şimdi ve gelecek olarak niteledi. Buna göre, önce şiir varsa, sonra da olacaktır. “*Her çağ kendi ozanını yaratır. Her ozan da kendi zamanını.*”

Öğleden sonra havanın güzelleşmesiyle, bir tür yorgunluğa eş düştü sanki. Toplantı 14.30’da başladı. Sunulan metinler “sıkı” mıydı; emin değilim. Bu “sıkı” lafı çok kullanılıyor nedense. İyi bir dinleyici olmayabilirim, ancak alıntı ve öykücüklerle dolu “metinler” kastediliyorsa, bir şey diyemem. Şiirin içinde olan, şiire az buçuk emek de vermiş birisi için çok ilginç ve özel olmayabilir, ama şiirle doğrudan bağı olmayan bir dinleyici için böyle olabilir hiç kuşkusuz.

Betül Dünder, “*şiir bazı hayatların öncülüdür*” diyerek başladı söze. Bu nedenle soruları yanıtlardan daha önemlidir. Şiir felsefenin öncüsüdür de. Artık usta-geçmiş ozan “mesafesi” kapanyor. 90’larda “şair kadın” etkisi başladı. Bu etki, yeni binyılda iyice artmıştır. Siber devrim-üçüncü devrim! (Emel İrtem’le *Yasakmevye*’de düzenledikleri “dosya” bağlamında “kadın şair”-“ şair kadın” tartışması yeniden başlayacak gibi oldu bir an. Bu tartışmaya zorunlu olarak anılan dergi dışında ben de katılmışım o dönemde bir yazımla. Aşılmış bir konu. Geçelim) Cenk Gündoğdu: “Metinsiz” tek ozandı. O yüzden şiirden çok yayıncılık, internet bağlamında elektronik kitaptan söz etti. Hatta, gelmekte olan gelecek “matbuatin sonu”dur dedi.

Ersan Erçelik de insan olduğu sürece şiir var olacaktır diyenlerden. Erçelik, son yıllarda peş peşe yayımladığı kitaplar ve birçok dergideki yazılarıyla dikkati çeken çalışkan genç ozanlardan birisi hiç kuşkusuz. Bildirisinin başlığı olan “*Şiirin Zamansızlığı*” asıl vurgusuydu. Nesnel ozanlar (Tagore, Rumî, Yunus gibi), öznel ozanlar ayrımı ilginçti. “*Anlık vizyonla sınırlıdır*” diyordu ikinciler için. Doğu’nun bilinci öne çıkardığını (oysa tam tersi tını demesi gerekirdi), Batı’nınna bilincini yitirdiğini söyledi. Üstüne bir de din ve ideolojilerin

MEVSİMSİZ MEYVE

serçeler karışan saçlarım yalnız
değince hava yüzümdeki uçurtmalar
bir Can Yücel sokağı aranır durur
sek viski ve soda bir de üşüyen kirpikler

mürettebatsız bir "duygu" orta yerine yaşamın
toprakla eskimeyen ayık karidesler
asyayla amerika arası haminne türküsü
hiç üflenmemiş bir neyin ikinci eli

kalın urganlar dolanır bacağına ağrı kesici
yeni bir tragedya fransızca söz
prömiyeri tesadüfün çalan cd
uyanıyor uzun bir ağacın arkasına

düşlerin başkenti kadehini kaldırır
ömrünün tenteleri altında bir öpücüğe
toplama kralın istediği mevsimsiz meyve
iki dize (de) bir Shakespeare

bittiğini ekledi. "İdeolojilerin sonu"nu fena halde anımsatıyordu ve "ulusalci" bir yanılsamaya yol açıyordu bu sözleri bana kalırsa. Bence her ikisinde de yanıyordu. Bir küçük "müdahale" gerekiyordu ve yapıldı. Hızın "yeni tanrı" olduğu vurgusundan sonra, şiirin zamanı durduran bir etkiye sahip olduğunu belirtti. "*Şiir insana insanlığını geri duyurur.*" Dünyanın değiştirilebilirliği biraz havada kalıyordu bu durumda. Çünkü iş kendiliğindencilığe kalmıştı. Sonuç : Şiir anlatan değil, sezdirendir.

İlk gün hava buz gibiydi, neredeyse ayaz. Meteorolojik verilere göre Didim'in tarihinde herhalde yarım yüzyılda zor rastlanan bir soğuk. O yüzden mayo yerine paltoyla gelenler akıllı seçim yapmışlardı. İkinci gün biraz daha ısınmıştı hava. Üçüncü günse neredeyse ilkyaz başlangıcı. Didim'de yerleşik yabancılar denize girmişti bile. Yorgunluk ve uzayan geceden sonra, ertesi gün başlangıçta var olan "buz" gibi hava yerini sımsıcak bir Didim güneşine bırakmıştı pazar günü. Ozanlar da insandı ve iki günlük yoğun konuşmaların ardından hafiften bir "gevşeme" bile başlamıştı. Denizin çağrısı vardı sanki Kemal Bilbaşar'ın demesiyle. Ozanlar da bundan etkilendiler ve güneşin keyfini çıkarmak istediler. Bu nedenle toplantı sabah başlayamadı ve öğleden sonra sıkı ve arasız bir programla sürdürüldü. Bir yandan da yolculuk telaşı ve hazırlıkları başlamıştı bazılarında. Hızlandırılmış bir program gündeme oturdu kendiliğinden. Toplantının sabah oturumu (iki katılımcının gelememesi de hesaplanarak: İsmail Mert Başat -sağlık nedenleriyle, bu arada 'geçmiş olsun' dileklerimi de iletiyorum buradan- ve genç ozan Onur Akyıl -bildirisini göndermişti-) öğleden sonra "sıkıştırılarak" sürdürüldü.

Son oturumu yöneten Şeref Bilsel, onca konuşmanın ardından bir özetleme yaptı. "*Belleği şiirle mayalanmış bir topraktır bu coğrafya. Şiir üzerine konuşarak şiir konuşulamaz.*" sözleri dikkatimi çekti. Peki o zaman ne yapıyordu bu konuşmalarla sorusu gelip geçti. Onur Akyıl'ın "*Gelecek-Geçmiş*" başlıklı metninden örnekler verdi Bilsel. "*Yarın algısı yok olmuştur. Şiir işlevseldir-toplumsal bir eylemdir. Etkilenir-etkiler/dönüştürür.*"

A. Galip, gelenek konusunu işlemişti metninde. Gökhan Arslan, şiirin okurdan kopmasının-okunmamasının nedenleri üzerinde durdu. "*Şairler birbirini okuyor. Suç şairde. Şiir ortamı: kendin pişir, kendi ye*" biçiminde sözleri yeni

YILAN

zamanın tahrip gücünün belgesi
kum umranlığında hummalı bir lojistik

kan yağıyor korku bulutlarından ılık ılık
kurtarın hayatın kuyularını zehirden ve şifadan

renklerin çekiciliğinde dikkat dağınkı
sonuç zehrin dudağında yaygaracı dilencilik

Medusa'nın kanından peydahlanan korkuluk
kum ummanın karga bekçiliğinde ıssızlık

taşlaşan güzelliğinde ufalanmış zaman
kuralların içinde savruk ve dağınkı

çöl: dünyanın yılan bakışlı hiperaktif çocuğu

Yalvaç-Isparta, Şubat İki Bin On Bir

olmasa da dikkati çekti. Çözümler için de: Ortak dağıtım ağı, şiir kütüphaneleri ve arşiv oluşturulması, ödül mekanizması ve telif sorunu, sempozyum, panel ve açikoturumların düzenlenmesi gibi önerileri vardı. (Burada ben ara verdim! Dışarıda olduğum kısa sürede ne kaçırdığımı bilmiyorum) Ödüllü bir başka genç ozan olan Engin Özmen; "*şiir sokağın neresinde?*" sorusundan eylemle tartıştı konuyu. Seçil Özcan ise gelecek şimdiler sözleriyle başlayarak, dil ve dillerin geleceği üzerine bir deneme/makale sundu: "*Ancak kendinde devrim yapan devrimcidir. Felsefi düşüncenin geleceği dilin kuşatılması içinden olacaktır. Devrimci ozan için zaman 'şimdi'dir.*"

Çevirmen ve "geç ozan" Tozan Alkan, son konuşmacıydı. Şiiri klasik ve modern olarak ikiye ayırdı. Gerçeküstücülerin imgeyi yarattığını ve görüntü oluşturduğunu belirtti. Ayrıca anlamın sorgulandığını: "*Simgeden imgeye geçiş anlamsız bir devrimdir.*" Düzyazı şiirin Baudelaire'le başladığını (*Paris Sıkıntısı*) belirterek, Rimbaud'nun *Cehennemde Bir Mevsim*'le bunu sürdürdüğünü anımsattı; birincisi "*ozan bilicidir*" demişken, öteki şiiri bıraktıktan sonra: "*Artık boş şeylerle uğraşmıyorum*" dediğini anlattı.

Şiir konusunda birçok ozanın katıldığı genel yargılardan birisi de şuydu: Şiir söz'dür ve yine söz'e dayanacaktır. Gittikçe kısılacak, belki hece'ye ya da harflere, dolayısıyla im'e dönüşebilir demişlerdi. Başladığı noktaya yeniden döner mi şiir, çok emin değilim, ancak şiirde "sıkı" bir "devrim" in olması gerektiğine inanıyorum. Şiirin geleceği kendi içinde yapacağı devrimle olanaklıdır çünkü. Her ozan bir devrimciyse eğer!

"*İnsanın geleceği şiirin geleceğinden önemlidir.*" demişti Tozan Alkan son olarak. Bu konu ayrıca düşünmeye ve yeniden tartışmaya değer. Çünkü Bertold Brecht yanılmıyorsam farklı bir şey söylüyordu kültürün savunulması bağlamında. Ama ben yine de Çernişevski'nin sözleriyle bitireyim şiir üzerine "taşra"da yapılmış bir toplantının notlarını; "güzel yaşamdır" demişti o, yaşamın şiire yeğlenebileceğini vurgulayarak. Gerisi ozanların bileceği şey.

Bir not olarak şunu da aktarayım meraklısı için: Bu toplantıda sunulan bildiriler, *Akköy* dergisinin gelecek sayısında (Mayıs-Haziran 2011) yayımlanacaktır.

Didim 15 Mart 2011

YERALTI

delirmiş gövde: bir yaz sonu ıslıklarken
kalbi eksik parçaları birleştiriyor hep hoyrat
kullanılmış eski bir vibratör misali hayat..

çünkü ihanetin üvey kardeşidir dipdiri
arzu kalıntılarıyla vücuda orantısız dağılan ten
gizliyor kalın harflerle gövdeme kazınmış
koskoca 'hassıktır' dövmesini

her gecenin sonunda kanlı bir terazi
tartıyor olgun yara parçalarını
yarı yarıya organik fiil, yarı yarıya öznesiz zamir
yarı yarıya endişe ve kırık metafor.

hem bak korkular yarım, renkler eksik..
buradaki terziler gözyaşı diyor
onda dokuz kusurlu bir aşktan artmış
buruşuk kumaş parçaları gibi;
basit olan zor olandan daima nefret etmeli!

ben harflerden hoşlanmam diyor köpeğim Chuck
cümleler biraz omurgasız, biraz damarsız
ne bileyim mercyful fate dinle mesela
anlaşılmaz ol.
hoşla git.
sivrisineklere saygı duy
serikatillerin de insan olduğunu *her zaman* iddia et!

nasılsa şairler yalnızca kezzaptan hoşlanır
neden mi?

delirmiş bir gövde sansürlemez acıyı!

Gökhan ERTEKİN

TÜNEK

kutsal mabesinde çıplak bir düş haznesi
istasyonlarına dilimin varmadığı tanrı gölgesi
delik bir şalvar
küfrümün yapışmadığı ten
sunakta ustura keşiği tövbe izi

avuç içine saklı havzası kapalı yerküre
hangi cehenneme gider akan şarap rengi tren
ve bilinçaltında gerilen destursuz ülke

sildim arşınlayarak kuyuları
duvağına asılmış kan lekesini çözdüm
tünekte beslenen gece çökerken saklı limanlara
iğdiş ettim zamanın kanatlarını/ usulca

BENGÜL İÇİN AŞK ŞARKILARI

I.

uzun bir gündü sonra plastik kalabalıklar ve yığınca insan
toplandılar bir ekmeği bölüştüler sessizlikleri aldılar
yıkadılar bir cılız derede bir ölü gövdeyi
bir ölü gövdeyi zamana sardılar konuşmak gibi
uzun uzun konuşmak duvarlarla sonra yine konuşmak
acıdan konuşmak acıdan ve Aşk'tan konuşmak
yurtların kalbinden geçen yollardan konuşmak
çocuklardan yalnızlıktan uzun uzun konuşmak

masadan kalk üç beş adım yer aç kendine
ellerin aranıyor ya eşyaya yer aç ve ölüme
yer aç yersizliğe anlam yok ses hece yok
cümlesi düşük bir koro gibi hayat

uzun bir gündü sonra akşam dedi aldı yürüdü
bir çan üç kere çaldı adını üç kere sordu
adın ne: Bengül
adın ne: Bengül
adın ne: Bengül

II.

yanıt yok ki ağaç dipleri ölü tırtıllar biriktiriyor
zamanı bir parkta yaşıyoruz Pera
sen uzun eteklerinle gecede ve güzelsin
Aralık bir ay değil senin gövdende
gövden dünyanın kışı beyaz çok beyaz
bir yaz göğü gibi açık oysa gözlerin
sen kalbimde bir şarkıya eşlik eden keman
hayat düşük bir koro değil mi zaten

uzun bir gündü sonra akşam Aşk'a aldı yürüdü
Pera bir şiire yol oldu böyle

III.

Polemon masamızda şarap
sense içimde bir çalısır ırmaktın
Azer'in taflanından ikramdı şu senin küçücük ellerin
ellerin masamızda düşsel dünyalar
ve yediğimiz ekmek içtiğimiz su
bizdendi tüm sevgiler Bengül
adında bahçeleri vardı Faniza'nın
durduk işte bir akşam aktı yanı başımızdan

uzun bir gündü sonra Aşk'a döndük yüzümüzü
Gül'ü hoyrata verdik hadi Aşk'a gidelim

YUSUF'UN KELİMELERİ

Konuşmalıyız Yusuf
kelimelerimiz vardır bizim
boğaz boylarından çekilir bayrakları
kimisinin rengi tütünlü
bak hele
turnaklarına benzer hüznüleri

“ben bu laflardan anlamam beyim”

öyle ya Yusuf
konuşmalı yine de
sözgelimi pencereleri anlatmalı
açık pencereler zararlıdır Yusuf
belle bunu iyice
çok pencereci bir adamı tanıdım
gözlerinden öksürürdü ya
hep şu sigaradan derdi
çok görmekten öldü garibim

sahi Yusuf
sen bu inşaat işinden anlarsın
nasıl etmeli de
penceresiz bir evi yapmalı?

“penceresiz ev mi olurmuş hiç beyim”

pencereleri unuttu Yusuf
topuklar vardır hani
bedenlerimizde gezinen
taşınmaya utarılan bir fotoğraf
eskitemiş bir diş ağrısı

bir orospuyu bilirdim Yusuf
topuklarından başlardı hep soyunmaya
çok soyunmaktan olacak
nasırdan öldü garibim

“nasırın dermanı sarımsaktır beyim”

en fenası nedir bilir misin Yusuf?
isimlerimiz vardır bizim
ceddimizin tohumlarının resmi günahları
ceplerimizde taşıdığımız ölümler
güzelim kafa kâğıtları

isimsiz bir kadını severdim ben Yusuf
parmak uçlarında boğduğu ataları
sahipsiz bir yüzü eskitirdi aynalarında
rivayet odur ki
soysuz ölüsü bulunmuş
nüfus dairesinin sarı duvarında

susmalıyız Yusuf
biraz susmalı.

SESSİZ GÖÇ

- eğildim bir avuç su aldım
su da değişti ben de -

suyun üstünde
bozuk para gibi duruyor ay
sen bağdaş kurarak otururken
bir ağacın dibine
ben bilmediğin
ne anlatabilirim ki sana
pencereler geçmişe açılan
kanatları çünkü odaların

suyun üstünde
bozuk para gibi duruyor ay
birazdan sabah olacak
sabahlar hemen gelir akşamlar gibi
ben bilmediğin
ne anlatabilirim ki sana
söyleyemediklerini mi
dişleri çekilmiş bir aynaya
kepekli bir yastığa
ve gözlerime kara

söylemek insanı incitir oysa
ve ele verir her şey
her şeyi ama
suyun üstünde bozuk para
gibi duruyor ay

ocak iki bin on bir

KÜNYE

Asaf Halet Çelebi'ye

su durdu ilkyazın ortasında öylece
titreyen kirazlarla bir
düşüm olduğum yere
taştım evvel
kemik veya kırıldım ahir

ses vücudun üstünde hare titrek
heves deşti kalbin minicik kuşunu
boyalı bu yüzden akan alev
şair çat odunlarını bitsin bu hen
oyun hâlâ sözsüz zahir gâme

dudaklarına batınca gülün kıymık
dilde acı
ilenç gözde
he'yi ortasına almış iki damla
ferhad ve tahir

KARAYAZILAR, 4

Ersun ÇIPLAK

Son zamanlarda daha çok dikkat etmeye başladım dergilerin adlarına ve merak etmiyorum dersem yalan söylemiş olurum doğrusu bu adların nasıl bir düşünce sürecinin sonucu olarak ortaya çıktığını. Dergilerin emekçileri neler düşünüyorlar acaba belirli bir adı seçerken? Neleri tartışıyorlar; muhakeme güçlerini nasıl zorluyorlar? Hele şair/yazarlar kendilerinden ürün istendiğinde ya da ürün göndermeyi düşündüklerinde dergilerin adlarına dikkat ediyorlar mı hiç?

Evet, “gülün adı değişse bile kokmaz mı aynı güzellikte” denilerek de bu sorular cevaplanabilir; daha doğrusu savuşturulabilir. Heyhat sorulardır kendime bütün verebildiğim. Olsun; bir ihtimal belki bir ses çıkar. Mesela genç bir çabanın ürünü olan bir dergiye ‘avantgardé’ kelimesi bir ad olarak nasıl seçildi?

Adana’ya geldiğinde Cihat Duman’dan duydum; *avantgardé* yayın hayatına son vermiş. Nafileymiş demek; oysa epeydir merakla bekliyordum, özellikle de 3. sayılarında yer alan yırtıcı, polemik yaratmaya yönelik ‘kimlik’ başlıklı yazılarının türevlerini. Umarım daha özenli bir çabayla, özellikle de ad seçiminde gösterilmesi gereken, bu emeği ortaya koyanlar yeniden boy gösterirler büyük Türk şiiri sahnesinde. İnanıyorum.

Gençlerin çabaları elbette desteklenmeli; söylenen sözler olumlu olmalı ve gelişmeye hizmet etmeli... Mümkün. Ancak ben bunu yapmayı şimdilik başkalarına bırakıyorum. Bu işi ziyadesiyle kendine vazife edinen var. Hani fena da olmuyor. Hüseyin Peker mesela... Önemsiyorum. *yeniyazı*’nın 8. sayısında benim için de güzel sözler söyledi. Öpüp almına koyuyorum. Sanırım *avantgardé*’cileri gözden kaçırdı ama. Sıra onlara da gelir elbette. Kim bilir?

Geçen sayıdaki yazımda da değinmişim; ortada ‘eleştiri’ kisvesi altında dolaşan bir dolu yazı var. Çoğunlukla da suya sabuna dokunmaktan uzak nice övgü yazıları yazılıyor dergiler ve kitaplar üzerine. Ben ise bundan korumalıyım kendimi diyerek bir şeyler söylemek ve konuyu deşmek zorunluluğu duyuyorum. Güzel bir ad, *avantgardé*, anlıyorum; bir dergi için hele çok heyecanlı, muhakkak; pek afili, hı hı... Ancak merak etmemek elde değil; adı *avantgardé* olan bir dergide, şiirinin niteliğini değerlendirmenin yeri değil kesinlikle, *avantgardé* ile uzaktan yakından ilgisi olmayan şair Ercan Yılmaz’ın şiirinin işi var? Kaldı ki o da, kendine sorsak, bu sözlerini onaylayacaktır kesinlikle. Mesele bununla bitse ya; bitmez. Hadi diğer ürünlere de bakalım... Ben baktım! Onların da *avantgardé*’yle pek ilgisi yok. Öyle sanıyorum ki “Sözlerinde İpeğin Uğultusu” Hilmi Yavuz Şiirinin Köşeleri” başlıklı yazı *Ada* ya da *Mor Taka*’nın dikkatinden kaçmış.

Şimdi öğrenmek istiyorum; *avantgardé* ile hiç ilgisi olmayan bir derginin (yemin ederim, teğet geçse bile kabulümdü) adını *avantgardé* olarak belirlemenin anlamı ne? Elbette adı Zeki olan herkes, üst düzey problemleri çözme kapasitesine sahip olacak diye bir zorunluluk yok. Adı Arzu olan birinin frijit olmadığını da kimse garanti edemez ya; haklısınız... Ama bir dergi ise söz konusu olan, bu kural işlemez. Derginin adı, beklenen her ne kadar azami olsa da, en kötü ihtimalle vasatı biraz olsun aşan ürünlerle desteklenmeli. Çünkü adı, derginin karakteridir; daha doğrusu karakterini belirler, yansıtır. Elbette karakterimizde, kişiliğimizde, kimliğimizde birbiriyle uyuşmayan / uzlaşmayan yönler de olabilir. Ancak bu durumda da dışarıdan birilerinin bir durum değerlendirmesi yapması, sorgulaması ve eleştirmesi kaçınılmaz. Aksi takdirde bu kadar çelişki olduğunda ortada, bir

bütünlükten değil, olsa olsa ‘kimlik’ karmaşasından bahsedilir. Affedin beni gençler.

Bu yönden *avantgardé* bize önemli bir noktayı işaret etti. Hani o kadar konuşuyoruz ya kuramsal bir çerçeveye yerleştirmeye çalışarak. İşte bunun aslında, alışkanlık haline geldiği üzere, çok fazla entelektüelize edilmesinin hiçbir mânâsı yok örnek karşımızdayken. Sistem kavramların içini bu şekilde boşaltıyor. Uzun zamandır biliyoruz zira her şeyin, bir kere varlığı ve varoluşu belirlendikten sonra, özellikle de niteliği, simülasyona dönüştürülmesi mümkün. Çok yaşa Baudrillard!

avantgardé bunlara dikkat ederek farklı bir tutum benimseyebilir miydi? Tabii ki. Ama olmadı. Elbette bunu başarıp, böyle bir farkı yaratanlar da var. Adını bir karakterin göstergesi kılan dergiler... Mesela *beyazmanto*...

Ne diyor Cuma Duymaz *beyazmanto* hakkında: “Tam yirmi yıldan beri varlığını sürdüren (buraya özellikle dikkat etmek gerekiyor. Demek ki Enis Akın da, bunu yaşı için söylüyorum, bir zamanlar gençmiş ve sıkı bir iş çıkarmayı bilmiş. E. Ç.) sessiz ama etkili bir dergi *beyazmanto*. Büyük iddialarla, edebiyat ortamında yer edinmeye yönelik eylem ve etkinliklerle belli bir dönemi meşgul eden, etrafında biriken kalabalığı ve kopan gürültüyü şiir adına ciddi bir kazanım olarak değerlendiren onlarca derginin tam zıddı bir kavrayışla, kalabalıktan ve gözlerden uzak olmanın şiire uzak olmak anlamına gelmediğini anlatan bir dergi, deyiş yerindeyse. Yirmi yıl içerisinde sadece on altı sayı çıkmış olması, şiir adına büyük laflar etmek yerine şiir anlayışını yansıtacak nitelikte ve az sayıda ürüne yer veriyor oluşu, dergilerden bir dergi olmadığının çok net göstergesi. 100. sayı kutlamaları yapan, hazırladıkları yıllıklarla ve eklerle adeta bir pazar yarışı görüntüsü veren dergilerin oluşturduğu günümüz şiir ortamında “dünyanın en iyi şiir dergisi” söylemiyle yarı şaka yarı ciddi bir duruş sergileyerek sadece ilgililerine seslenmeyi tercih eden *beyazmanto* gerçek şiirin nabzının attığı önemli bir mecra. 90’lı yılların başından bu yana çeşitli aralıklarla yayımlanmaya devam eden *beyazmanto* yeni ve ‘yakası yırtık’ şiirler okumaya ihtiyaç duyduğunuz bir anda posta kutunuzda bulabileceğiniz kadar yakın ve aperiodyik oluşuyla da hiç kapanmayacak bir dergi.”

Doğru söze ne hacet; bana kalsa Cuma Duymaz’ın ciddiyetiyle anlatamazdım. Yayın hayatını, iki defa ara vermesine rağmen hâlâ sürdüren ve internet sitesinde “adını Oğuz Atay’ın ‘Beyaz Mantolu Adam’ hikâyesinden alan bir Enis Akın prodüksiyonu.” sözleriyle tanıtılan *beyazmanto*’nun son sayısını Ocak 2011’de okuduk. *beyazmanto* bir dergiden ya da fanzinden beklenenleri karşılamak üzere tasarlanmış. Kraft kâğıda basılmış olmasının pek bir önemi yok gibi görünse de aslında önemli. Ayrı bir estetik katarak tasarımı tamamlıyor. Bu yönden dergi inatçı bir tasarımın ürünü de diyebiliriz. Elbette okurunu seçmeyi amaçlıyor ve bunu başarıyor da. Sıradan dergi okuyucularını pek umursamıyor. Doğrusu da bu!

beyazmanto yalnızca bir şiir dergisi değil. Kısıtlı sayfalarında görsellere yoğun bir biçimde yer veriyor. Daha önceki sayılarından birinde Cahit Zarifoğlu ve Turgut Uyar başta olmak üzere bazı şairlerin mezarlarının fotoğrafları yayımlanmıştı. Mezar fotoğrafları, kimilerinde, dergide nekrofilik bir eğilim olduğu yanılsaması yaratabilir. Rahatlıkla bunun yansıtma olduğunu söyleyebiliriz. Varlığına birebir şahit olmadığımız bir kimsenin hele de şairin mezarını görmek aslında bizde onların gerçekten yaşadığına dair bir fikir oluşturur. Bir zamanlar *yedi güzel adam* vardı ki bu işler yapıldı. Bu nedenle Akın’ın çıkardığı bu iş, onların şiirlerini nasıl yazdıklarına dair oluşturduğumuz mitlerle mücadele edebilmemize de aynı zamanda yardımcı oluyor. Kaldı ki aşmaya bu kadar iştahlı olunan bir dönemde...

2011 Adana Tüypap Kitap Fuarı’nda düzenlediğimiz panelde Sabit Kemal Bayıldır, Enis Akın’ın son dönemde

ÇİRKİN

çirkin, daha düşürmeden mezmuru dilinden
oynat bileklerinden kavradığın havayı
elinde ipek mendil
ki sen belledin
taşın oyulduğu yerden başlardı hayat

çirkin, erikli duayı sen değil miydin
bir çalıya eş tutan
içine demir maden durmadan votka döken
hurufi harflerle bir ağrıyı sağaltan
değil miydin geceye püflü diye
alınıyla üfleyen

çirkin, aynası yüzüne besmeleyle başlayan
suları da yardım
ki atın hiçbir kalyona fora söyletmemişken
çakıllı ağzın tül gibi denizlerde
çiçeksiz dikenleri bin bir masalla uyuttun
şimdi dövmele dudağın geceye mühür döksün
avuçların golgotha tepesinde
İsa'ya tuzlu badem...

yazılan politik şiirin en önemli temsilcilerinden biri olduğunu söyledi. Bayıldırın'a katılmamak elde değil. Özellikle de bir kekemenin konuşma tarzını yansıladığı şiirleri, mesela 'acrophobia' bunun güzel bir örneği. Akın *beyazmanto*'da bu yargıyı haklı çıkaran işler yapıyor ince bir çizgi üstünde yürümeye çalışarak. Bunu Svetlana Boym'un şu sözlerine dayanarak anlayabiliriz: "*Metafor zorlantısı*, şairin gündelik hayattaki (en beter düşmanı saydığı gündelik hayat galesi *bit*'taki) heterojenliği ve çeşitliliği hesaba katmasına, geleneksellikten en uzak şiir ölçülerine bile boyun eğmeyen unsurları göz önünde tutmasına izin vermediği gibi, insan denetiminin sınırlamaları ile anlaşılabilirliğin sınırlarını mizahla bilgelik karışımı bir itidalle kabullenmesine de imkân bırakmaz." (*Tırnak İçinde Ölüm*, Çev. E. Ayhan, Metis: 2010, s. 189)

Akın uzun süredir böyle bir işin peşinde, gündelik olanı yansıtmak adına kalabalıktan uzak ve gürültüye mahal vermeyen bir tutumla. Amacını böyle belirlemiş. *beyazmanto*, haliyle Akın'ın düşüncelerini, yayımladığı diğer dergilere ek olarak, ifade etmesine bir platform oluyor. Mesela Jeff Wall'ın fotoğrafları üzerine yazdıkları, her ne kadar farklı bir disipline dair söylenmiş sözler olsa da sanatın tüm alanları açısından, özellikle de şiir, kayda değer. "Kaza ancak bir düzen içinde mümkündür. Sanat eserinde, sanatçının planı dışında kendiliğinden ortaya çıkan rastlantılar ancak bir disiplin, proje, program içinde, adına ne dersek diyelim bir tasarım içinde var olur. Sanat eseri bir tasarımdır; ama bu, onun algılanışı ile ilgili bir sınırlama içermez, çünkü sanatçı ne kadar iyi bir tasarım yaparsa yapısın her uygulamaya, bir mükemmel olmama (imperfection) içerir. Yaşantı veya doğa işte buradan sanat eserine sızar."

Mükemmel olmama bahsi nedeniyle yine geldik Turgut Uyar'a. Uyar, günümüz şiirini *beyazmanto*'yu da dışarıda bırakmayacak bir şekilde etkiliyor diyebiliriz rahatlıkla. Bu noktaya bir alıntı daha yapıp tekrar döneceğim.

İLHAM

Haydar Ergülen'e

"Kolundaki saatin kordonunu,
Okulumun bahçesine mi gömdüm?
Neden çıkamıyorum buradan!"

Biz O'na ay ve delik derdik kaybolmasın diye
Boynumuzla beraber, gezgin zamanları taşıyorduk
Yırtık ve dalgalı seviyorduk, gözleri bir akrep gibi
Sıcakken güzeldi ölüm ve yine kelimelere doğru
Suç atamıyorduk, okuldan atılmayalım diye
Ara, çıkmaz sokaklarda insanlar şehirliler gibi sevişir
İzliyorduk sanırım tavandan sarkan ipe ihtiyacımızı
Boynumuzla beraber...

Biz O'na nar gibi kızarmış bir yüzle taneler derdik
Yine dağılsın gövdemizdeki yollar cezasız geçmek
Sarartır çevremizi belki de en haklımız en erken uyuyandı
Ne zaman bir su sesi duysam uyutuyordum söyleyeceklerimi ve
Tek başına koşamayan bir çocuğu çağırıyor şimdi ısıklıklar
Alevin hepsi rüzgâr, saçların dağılıyor nar yerine
Memelerde biriken süte şeker katık etsen ne çıkar

Yine aynı sanatçının *Tüfekli Adam* isimli fotoğrafı için yazdıklarına da bir bakalım Akın'ın: "Fotoğrafın ortasındaki ağaç hariç, adamın tüfeğinden başlayarak, her şey eksik, her şey yarım olsa da fotoğrafın kalın bir bildiri içerdiği konusunda kuşkuya yer yok. Belirsizlikle ne belirtilebilir? Sözün içerdiği işareti reddeden bir söz, sürekli bozan, belirsizleştiren, kendini yadsayan bir dil. Bağıra bağıra söylenen bir 'bilmiyorum'? Haykıran bir bilmiyorum! Bilmenin, belirginleştirmenin çirkinleştiği bir çağa yapılmış bir vurgu mu? (Ya da *Kekeme Türk Şiiri*'ne. E. Ç.)

Olmayan bir hedefe olmayan bir tüfekle nişan alan bir adamın eksik fotoğrafında geriye kalan nedir? İnsanın nesnesiz kötülük arzusu mu?"

Fotoğraf hakkında söyledikleri gerek kendi poetikasıyla gerekse Turgut Uyar'ın temel koyucu metni 'Efendimiz Acemilik'le paralellik gösteriyor. Elbette Bary Sanders ile de. Hem de yayımladığı şiirlerle. Uyar dedik bir kere... Ercan Ezilmez'in 'Merdivene Gazel' başlıklı şiirinden bahsetmemek olmaz. Bu şiir Turgut Uyar'ın *Divan*'ını getirdi aklıma. Getirmeseydi belki daha iyi olurdu. Ve de ilginç... Şiirin sesi ve sentaksı ama şairin selefini iyi okuduğu inancımı verdi bana. Son sayıdaki şiirinden *Kitabı Mukaddes*'i iyi okuduğunu anladığımız Özgür Göreçki içinse 15. sayıda yer alan şiirindeki şu dizelerden sonra söylenecek pek bir şey yok.

"Mutsuzlukdan söz açmak istemem

Yalağuz bir aynaya değil, ütü masasına, koca mutfağa

Köse takımlara, enderin kaplara kacaklara sığmayan mutsuzluktan

Mükemmel mutsuzluklarından aile olma eyleminin, istemem

Acır sevgim"

Başka şiirlerini merakla bekliyorum. Bu sanırım iyi olacak.

Enis Akın'ın projesi işliyor. Üşüdüğümüz şu günlerde *beyazmanto* bize epeyce lazım, yağmur çamura rağmen.

Kirlenmek güzeldir.

KÜR

ikili anlaşma:
kurgulanmış ırmakta kirleniyor su
birbiriyle ilgisiz parçalar, sonra kaos
dalgaları, yumuşak bir itaatın koynuna
sığındı kıvancın yokluğu

vizyon:
üç kuruluşluk hayatın döngüsü
sardunya saksısında kış hazırlığı
sıcağa gülümseyen usul ve zerre

imgesel ara:
anlam ikiye bölüyor insanı
çamur taşıyor kuşlar işgal edilmiş üslerine
incecik ve sıcak acıları yazıyor
kentin nitelikli gövdesinde sinsi günce
çağrışımsal bir kuşatmanın ortasında
olgunluğunu yeşertiyor eyer ve at

duyguluk:
olmanın kimlikli basmaklarında
karpisli bir telaş, dili aşındıran
işaret ateşleri yakılıyor yakına
rüzgârını yüzüne asmış sıra düzeni

welcome:
susmak kolaydır ve gelecekte konuşmak
kalenin burcunda biçimli konak, yorumlar
birikiyor tarihin berkitilmiş kanaviçesine

über alles:
kavramış dizginleri çekiyor düşlerini
sanki yeniden kurar gibi her şeyi
camlara apoletlerini yansıtan yalnız bir hüznün
ve semazenler ve aktörler
taşlarını parlatan köprü, burada mıydık
budala ve ağırlı konuştuk içimizdeki ülkede
sürdük eskimiş yüzümüze
biçim karıncalarının büyüleyici salgısını
mavi bir anjelic süsledi beyaz geceyi
dişleyip ağacımızın kurtlanmış elmasını

marifet:
gözlüyoruz keyifler koridorunu
sevecen karanfilli kapıda aşk
okşuyor güneşin patlamış dudaklarını

FİNLİNİN DUASI

Bu seslilik beni çıldırtacak
Kuş sesleri, insan uğultusu, egzoz gürültüsü
Hey ne dedim duydunuz mu?
Ne yazık ki duymadınız
Ses var çünkü
Çınlayan yankılar
Dalgakıran çarpışmaları
Çok uzaklarda bir yerde dünyayı çırpıyorlar
Tozlanmış biraz
Evet, bahar temizliği malum
Testesteronluları evden derhal şutlamak gerek
Ses var
Her yerde
Duymuyor musun?
Sana garip bir lacivertin içinden sesleniyorum
Bası açık tut, volumü yükselt
Tak artık kışındaki kabloyu jak girişine
Enerji dört kollu tabut olsun
Cenazemiz var ahali
Tanrıyı kaldırıyoruz
Tanrıyı kandırıyoruz
Ses var yemin ederim
Nesnenin deri altına saklanmış tını
Ben bilirim
Bir yerlerde şimdi şerefimize içiyorlar
Bir Finlinin duasına konu oluyoruz
Hacı!
Yanlış anlama!
Denge var moruk
Balans çalışıyor
Ses çınlıyor
Ve ılık rüzgârların teneke dallarından sekiyorlar
Sakalsız hacı
Köşe başı adamı
Gogocu hacı
Ses var her atan kalpte
Sen giderken
Biz tornistan
Yavaşça söylüyorum sözümü
Beni sessizce gömün
Ağlayan, zırlayan olmasın
Çiçek olur bak
Ama çelenk filan
Adamı bozarım
Sonra dağılın ulan
Sese doğru dağılın

Necati ALBAYRAK

İKİZ

birkaç tıkırtı
bastonumla çaldığım
yerin kapısı

ısınır rüzgâr
okşarken saçlarımı
bronz heykelin

sazın oyuğu
içtekine denk midir
kopuk tellerim

seslenir çatı
katından eski sandık
yitik anahtar

havaya atsam
kasketimi tozuyla
giyer mi kuşlar

karası taşın
sığ sülardan bağırama
basılmasa hiç

göğsümde sıcak
dışında serin aksa
çaylar güzeli

kuru zeytinlik
arkasında sevdiğim
deniz mi sakın

sararmış çiçek
anlatmıyor geçmişin
başka rengini

indi mi yağmur
güneşi örten bulut
değmez gönlüme

ağaçta kovuk
açılan sayfa beyaz
yeni hayatlar

ay şu ikizim
boşluğunda doğanın
bir dala yaşlı

Melike ŞENYÜKSEL

HAİKÜ'YA...

YAĞMUR

Yağmur yağarken
en çok saçaklar boyun
eğdi damlarda

KİBİR

Bir derya deniz
Ellerimde kibir ki
Hep dalgalanır

YAZGI

Yazgının kiri
bulaştığında sana
boynun zifiri

KEDER

Suskun bir keder
saçı okşandığında
dillenir yine

YAPRAK

Asılı kaldı
ağacın dallarında
kuru bir yaprak

KORİDOR

Dolanır da hiç
yorulduğu görülmez
dar koridorun

KARABATAK

Geçen geminin
tanığı karabatak
deniz uykuda

KABUK

O kabuktur ki
Derin yaraya örtü
Acıya kılıf

İBRİK

Kırılğan bir ruh
zamanın ibriğinden
nasıl da damlar

Pınar DOĞU

ANAHTAR

Bir çağrışım yeter bazen
geçmişin düğümünü çözmeye
gölge yağmurlu
gömleklerim kurak
ve sanki yaşamak
en uzunhavası akşamların
gizlice taşır yükünü yangınların
sahi kimin alevinden
dökülür mermer yalnızlığım

herkesin abasını sırtladım
her acının çinisiydim
herkesin ölüsünü taşıdım
hangisinin celladıydım
hangisinin toprağı
kim vurulsa
her yaranın kopyasıydım
ve kalbimi usulca sola yatırırdım
hangi nefes unutulsa

Geçmişin hırkası
derviş selamıyla
uğurlarken ayrıntıları
hangisinde boğuldum
hangisinde kalbim kül yazıtı
ve hangi aryaya oğuldum
yetim bir akşam vakti
Herkesi ayrı ayrı yazdım
oysa kendime nasıl bir kıştım

Bir geçmiş yetmez bazen
ölümü çağırma
ve bazen bir gül anahtarını döndürür
içimizin ve ondan gelir
soyluluğu sevimlerimizin

Ah özlemek ne ipekli gam
alır götürür gülbrişim yapraklarımızı
anılarımız başka geçmişlere göçebe
Zamanın vakti yokken bile
hüküm sürüyor hâlâ içimde
çağrışımın iktidarı

YUSUF ALPER'İN GÖZÜNDEN METİN CENGİZ ŞİİRİNİN PSİKODİNAMİĞİ

Mehmet GÖKYAYLA

Yusuf Alper, genel anlamda halk şiirinin yalın ve anlaşılır imgelerine yaslanarak kurduğu şiirleri ve şiir kitaplarıyla olduğu kadar, son zamanlarda şiir ve şairlerin psikodinamik boyutlarını açmılayan incelemeleri ile de haklı olarak adından söz ettiren bir şair-yazar. Şairin mesleği doğal olarak yapıtlarına yansiyacaktır. Doğrudan doğruya olmasa bile, alttan alta kişinin yaptığı iş ile ilgili olarak edindiği deneyim, kişi, sanatla uğraşır haldeyse yapıtta görünür hale gelecektir. Yusuf Alper'in psikodinamik çözümleri ile yaptığı da, mesleğinin, psikiyatri uzmanı olmasının, onun sanat hanesine bir kazanım olarak eklediği sonucudur.

Şair, uzmanlık alanının getirdiği bilgi ve deneyimleri sanat yapısının çözümlenmesi yolunda harmanlayarak Şiir ve Psikiyatri Kavşağında (2001) adlı kitabı ile başladığı bu yolculuğunu, Psikanaliz ve Aşk (2003), Şair Her Zaman (2005), Psikolojik ve Psikodinamik Açından Nâzım Hikmet Şiiri (2005), Psikodinamik Açından Ahmet Erhan ve Şiiri (2006), Psikodinamik Açından Cemal Süreya ve Şiiri (2009), Psikodinamik Açından Haydar Ergülen ve Şiiri (2010) ve Psikodinamik Açından Metin Cengiz ve Şiiri (2010) ile sürdürmüştür.

Yusuf Alper'in, özellikle tek tek şairleri ve şiirlerini ele aldığı kitaplarının edebiyatımızda önemli birer çalışma olduğunu inancındayım. Çünkü Alper, sanatçının yapıtına eğilirken bir edebiyat tarihçisi yaklaşımıyla, aynı zamanda şairin yaşam öyküsünü ve hangi etkenlerle sanatını mevcut durumdaki aşamaya getirdiğini de gözler önüne sererken, çalışmalarında kullandığı psikodinamik çözümleme yaklaşımı ile de sanatçının iç dünyasına ayna tutmayı başarmaktadır.

Psikodinamik Açından Metin Cengiz ve Şiiri'ne, "bu toplum son iki yüzyıldır aydınından, şairinden kendisini yönlendirmesini, rehberlik etmesini beklemektedir. Maalesef olumsuz da olsa bu bir gerçektir. Yani bu toplumun şairleri Paris, Londra, New York'da oturup düşler kurarak şiirler yazan şairler gibi davranamıyorlar, davranamazlar. Tabii bütün şiirleri öyle yazılacak diye bir kural, topluma verilmiş sözleri yoktur." (s. 9) diyerek yerinde bir saptamayla başlar. Şiirin toplumsal boyutunun gerekliliğini belirten bu cümlelerin ardından yazar, Eray Canberk, Mahmut Temizyürek ve Celal Soycan gibi adlardan yerine göre uzun da sayılabilecek alıntılarını da kullanarak Metin Cengiz şiirinin artalanını ve poetik kökenlerini belirler. Buna göre, Metin Cengiz'in şiirlerinde "Cemal Süreya'dan Hilmi Yavuz'a, Dinamo'dan Ahmet Oktay'a, Toplumcular'dan İkinci Yeni'ye, simgecilikten imgecilğe, dizecilikten söylevci şiire hemen her etki, her biçim, her şair ve her şiirsel tutum var. Dahası mistisizmden Marksizm'e karşıt dünya görüşleri, az çok eklektik biçimde buluşmuş ya da aynı şiirde bulunmuşlardır. Bu eklektisizm dönemin bir karakterine dönüşmüştür adeta." (1)

Alper, Metin Cengiz şiiri hakkında yazılanlardan bölümler aktarmasının ardından, "onun anlayışına göre toplumcu şiirin apaçık olması gerekmezdi ve biraz kapalı, örtük de olabilirdi. Toplumcu bir şiir yazarken II. Yeni'nin imgeci, çağrışıma yaslanan tutumundan yararlandı ama anlamı asla yadsımayan bir poetikanın sürdürücüsü oldu." diye yazarak, yapıtlarına yaklaştığı şairin, Türk şiirindeki duruşunu da açıklar ve

böylelikle, psikodinamik çözümlemesine girişmeden önce okuyucunun aklında Metin Cengiz şiirinin ne olduğu hakkında herhangi bir soru işareti kalmamasını da engeller. Bu biçem, yapıtı incelenen şairi iyi tanımayan okurun bile söz konusu çalışmayı incelenirken, rahatlıkla kendisini kitabın içeriği ile ilgilenirken bulmasını sağlayacaktır.

Freudyen psikoanaliz ve psikodinamik çözümleme yöntemlerinin geçerlilikleri ve sağlıklı olup olmadıkları zaman zaman hep tartışılmalıdır. Kuramlarda bulunan bazı eksik yönler, Jacques Lacan gibi bilim insanları tarafından yeniden düzenlenmiştir. Yusuf Alper, gerçekleştireceği çözümlemenin öncesinde, bireysel psikodinamiğin Türk toplumuna uygulanmasının uygunluğunu sorgular. Buna göre Türk toplumu ödipal dönemi yaşamamış bir toplumdur. Böyle olsa bile, Alper'in bakış açısı ile, Freud'un yaklaşımının büyüklüğü ve bugün geçerli olan temel varsayımların önemli bölümünün onun yaklaşımlarını temel aldığı, dolayısıyla Freud'u reddetmenin olanaksız olduğu da tartışılmaz. (s. 27)

Yusuf Alper, çalışmasını hazırlama aşamasında iken, yalnızca şairin yapıtlarını ve konu ile ilgili kaynakları okuyup incelemekle kalmamış, aynı zamanda kitabın bazı yerlerinde parantez içlerinde bulunan 'görüşme' ibarelerinden anlaşıldığına göre, aynı zamanda şairle de bizzat görüşmeler gerçekleştirmiştir. Elbette burada görüşmelerin psikiyatrist-hasta arasında geçen klinik bir olay saptayımı değil, çözümlemenin yerli yerince gerçekleştirilmesi için yapılan bir eylem olduğunu belirtmek gerekir.

Çocukluk, -özellikle Freudyen yaklaşım baz alındığında- tüm sanat dallarında emek verenler için olduğu gibi, şairler için de en önemli yaşam evrelerinden birisidir. Buradan yola çıkarak Alper, Metin Cengiz'in ilk gençlik ve çocukluk dönemlerini özellikle detaylı olarak ele alır ve "Bir bakıma denebilir ki Metin Cengiz çocuk yanını hep korumuş, bir yanıyla hep çocuk kalmış ve o alanını yaratıcılığında kullanmıştır. Kendisine olan narsisistik ilgisi olası ki bilinç düzlemine çıkmakta, kendisini rahatsız etmekte ve şair o yanıyla savaşmaktadır. Çünkü toplumcu bir insana, şaire yakışan bir durum değildir." (s. 38) der.

Yaratıcı kişilik, doğal olarak üst düzeyde bir kendine güven oluşturmaktadır şairlerde. Aslında hiçbir şair yüksek sesle söylemese de, alttan alta kendi yazdıklarının en iyisi olduğu inancındadır, diye düşünmüştür. Yoksa, bu inanç olmasa, niye yayımlasın ki yazdıklarını? Kendine güven duygusu, toplumcu şairlerde bile, yer yer megalomaniye, hatta narsisizme yönelebilir. Benzer düşüncelerden yola çıkan Yusuf Alper, Metin Cengiz'deki megalomaninin,

*"diyorum arş üstünde el çırpmakta melekler
kör düğümü çözmek üzereyken şiirimle"*

dizelerinde üst düzeye ulaştığını savlar. (s. 56) Gerçekten de söz konusu dizeler imgesel dolayımında bile olsa, yazılması, en azından güçlü bir kendine güven gerektiren anlam düzlemlerini içermektedir.

Anne-baba ve çocuk ilişkisi psikodinamik çözümlemenin en çok önem verdiği unsurlardan birisidir. Bunu elbette çok iyi bilen Yusuf Alper, şairin çocukluğundan itibaren eviçi ilişkilerini, annesi ile, babası ile olan yakınlık derecelerini ayrı ayrı sorgular ve özellikle Cengiz'in ilkgençlik döneminde babasını kaybetmesinin getirdiği sonuçlara vurgu yapar kitabın birçok yerinde. Baba figürünün, birey tarafından giderek olduğundan daha da yüce duruma getirilmesi ve ulaşılması olanaksız bir model kabul edilmesi, Cengiz'in yaşamında ve şiirinde belirgin bir biçimde kendisini bulmuştur. Hatta anne figürü bile, babanın yokluğundan yola çıkarak tanımlanan, ödipal çağrışımları olmayan, babayı anımsadığında kederlenen ve ölümlere seslenen yaralı bir puhu olarak masallar anlatan bir kadın olarak yerini almaktadır. (s. 65) Bundan dolayıdır ki, Cengiz, birçok şiirinde, "derdi babam" ifadesini kullanarak

IRK BİTİĞ - 2

iki ibibik kuşu aslın ötüyor
iki ögsüz susamış su kabın kırmış
çok korktuklarından Tanrı kuşa çevirmiş
ança bilin:

üküş tavarım var soğuk ügüzden kanar
titirli buğrama olurupan mengileyür men
ança bilin: asığı bar; edgü ol

duvar karanulaşmada kar ortasında
kırlangıç imleri çiziyor otağın dumanı
bir kadının kösnüyle esneyen kalçalarına
ança bilin:

akbaba sürünen kanatlarıyla dönüp gelmiş
iğrenç bir çığlık boşaltıyor tüm lohusaların kapılarından
ança bilin: yabız ol

er amrakın bulmuş belini sarmış
saçlarını koklayuban mengileyür
ança bilin: edgü ol

er amrakıyla toprağa gömülmüş
sevi yağısı taş atar
acı acı ulur gök börü dorukta
ança bilin: yablak ol

kara barsın gölgesi ormana kaçtı
şimdi yüksek kayalıklarda ağlıyor
ança bilin: yablak ol

yol uzun ve yamaçlar sarp
her kayabaşında yabız çalılar
büyülüyor nefesi derin vadinin
ança bilin: yablak ol

izbe bir barkım
küflü sesler biriktirdim içimde
kıkırdak ceninler ağlıyor şimdi
ança bilin: yablak ol

*amtu amrak oğlanım ança bilingler: bu ırk bitigi edgü
kılamadım; yablak ol. Ançıp alku kentü ülügü erklig ol.*

babasına atıfta bulunmaktan kaçınmaz ve babasının yaşamında ve ölümünde belirleyici unsur olan alkolü de birçok şiirine konuk ederek “alkol mürekkebiz masada” (2) benzeri dizeler kurar.

Babanın çok genç yaşta iken yitirilmesi, ölüm ve yaşam arasındaki ikilemi de belirgin hale getirir Metin Cengiz'de. Bu sonuçta ayrıca, yine genç yaşta içinde bulunulan siyasî ortamın, arkadaş ölümlerinin ve işkencelerin de payı vardır tabii ki. Tüm bunlar bir araya gelince, ölüm ve yaşam ikilemi, şairin sürekli yanı başında bulunur duruma gelir. Yusuf Alper'e göre tam da burada, yazmak, yani sanatsal yaratı, Metin Cengiz'i ölüm düşüncesinden, o olumsuz duygudan arındıran bir katarsis, yani gerilimin boşalmasını sağlayan bir eylem olacaktır. (s. 47)

Günümüzün usta şairlerinden birisi olan Metin Cengiz ile ilgili bugüne kadar çok sayıda inceleme yapılmış olsa da, öyle sanıyorum ki, Yusuf Alper'in kitabı olmadan, Metin Cengiz şiirinin hakkı olan toplama varılmış olunamayacaktı. Şiire yön

GENİŞLETİLMİŞ BASKI

“Sen şimdi bilmiyorsun
Ben bir karanfil büyütüyorum”
A. BULUT

Baldan bir Diyarbakır girdi düşünce
Meryem Ana kilisesinin yıkık duvarı
boyunca yürüdü. Kahramanlarının
adlarını saydı bir bir sokak çocuklarına
Nuh yalnızlığıyla öteleydi şehrin
surlarını. Sonsuz bir pazar sabahı
suretinde tırmandı Ben-u Sen burcuna
On sekiz kış saydı on sekiz güz
bir tam bir yarım bebe. Düşlerinin
son motifini işledi sur duvarlarına

Dün gece
kör bir bıçak yedi karnına Gülseren
çok mutlu
şimdi.

Özgün ERGEN

EKMEK KADAR KUTSAL

Altı delik kumbarama -ah bir sorsalar
Kaç acı biriktirdim bu şiiri doğurmaya

Kınalı bir türküyü çocukluğum
Şeytan tırnağında bir kopuşun açtığı
yaraya bakardı öğretmenim, boyacı çocuğun
-hani bana diyen parmağına
ayıplarınızı silmekten yorulan peçeteye

Önlüğünden tutulup sokağa bırakılan çocuktum
Kaldırım taşlarına sarmalanan
Kalp bu, elbet suya atılırsa dibe de çöker
Küçücük putların önüne serilir seccade

Ekmek değildim üstelik; öpülüp başa koyulan

Yoksuldum, balım yoktu bir parmak
ağızlarına çalacak

veren eleştirilerin azlığından şikâyet ettiğimiz bugünlerde edebiyatımızın, bu cins çözümlemelere olan gereksinimi de bir diğer gerçek. Yusuf Alper'in bu kitapla ve diğer benzeri çalışmaları ile gerçekleştirdikleri, sanatın ve özelde şiirin, farklı disiplinler tarafından ele alınarak değerlendirilmesi gerekliliğini kanıtlayan en güzel örneklerden kanımca. Yusuf Alper'in kaleminden psikodinamik çözümleme, okura 'bir de şu açıdan bakalım' dedirterek yeni okumalar ve her okumada da yeni anlamlar vaat etmekte.

(1) Mahmut TEMİZYÜREK'ten aktaran Yusuf ALPER; *Psikodinamik Açıdan Metin Cengiz ve Şiiri*, s. 18

(2) Metin CENGİZ; *Sonsuzluk Çiseler Büyük Sularda*; XVI (Rastlantı Meseli) adlı şiirde; s. 258

ÜLKEN İYİ DEĞİL (ÖZGEN SEÇKİN'İN ŞİVAN'I)

Hasan EFE

Bir ülkenin şairi bir başka ülkenin ya da ülkelerin çoğu şairlerini bilmez. Bilemez. Dil sorunu varsa bu bilinmezlik daha da belirginleşir.

Çeviri ve ülkelerarası kültürel etkileşimler bu bilinmezliği kısmen olsa da kaldırır.

Şair, bir başka ülkede görünebilirse, görüldüğü bu ülkedeki okurlar onu, kendi şairleri ve ülke sorunlarıyla ilişkilendirmeye çalışır.

Böylece farklı ülkelerin şairleri kendi sorunsalını bir başka ülkenin sorunuyla örtüstürür okur çağrışımında. Örtüstürmekle kalmaz edebiyat ve kültürel alanda kendi ürünleriyle, var olan sorunlarını içselleştirerek sürekliliği sağlar ki, dil evrensele varır ağır ağır bir işleyişle.

Ardında okurlar, bu bütünselliğin değişik kültür oluşumu ve şiir kurgularını sezmeye çalışır.

Farklı ağaçların dallarında yeşeren bu şairler aynı sorunun sarmalında yepyeni şiirler oluşturur.

Said Sultanpur da bunlardan biri.

Özgen Seçkin'in son şiir kitabının adının *Şivan* olması beni Fars şairlerden Sultanpur'un "Ülkeme Neler Olmuş" şiirine götürdü.

Mor Taka'nın 14. sayısından aktardığım bu şiiri okuyalım.

"Ülkeme Neler Olmuş

Ülkeme neler olmuş

Ülkeme neler olmuş

Ki zindanlar

Çiğ ve gelinciklerle

Dolup taşmakta

Ve şehitlerden arkada kalanlar

Matemli perişan bulutlar yığılı

Yağıyorlar

Kavrulmuş lalelerin ağıtına!

Ülkeme neler olmuş

Ki çiçekler hâlâ ağır yakar

Burğaçların coşkusuyla

Benim bu şimdi

Dönen hortumun rüzgârlarından daha kızgın

Çöl dikenlerinde dönerim

Ağsın diye unutulmuş

Toprağın yüreğimden

Kül altında sanki

Narası ağustos güneşinden daha kükrek!"

Said Sultanpur (1940-1982)

Sultanpur'un yıllar önce yazdığı bu dizeler okuru bir acı yığını içinde bırakmakla kalmaz, ötelerdeki ülkelerin de sorununu kucaklar.

Aynı duyarlılığı, acıyı geri kalmış birçok ülke şairinin dilinde görebileceğimiz gibi ülkemizde de görebiliriz.

Özgen Seçkin de bunlardan biri!

Seçkin, *Şivan*'da ülkesindeki acılardan bir salkım oluşturmuş. Hem de iri bir salkım.

Sessiz, yatağında ağır akan şairin, diri ve soluklu şiirleri bunlar.

Şivan, Türkçe ve Türk Lehçelerinde yer alan bir sözcük değil.

Şair, 12. sayfaya düştüğü bir notta "şivan"ın dört anlamı olduğunu belirtir. Bunlar;

1. Ağıt. 2. Derin keder, üzüntü, acı. Bu acıyla, çaresizlikle biriken öfke. 3. Öfkenin dışa vurumu çığlık. 4. Çoban.

Sözcüğün hangi dilden geldiği ve açıklamanın alıntılı olduğu yapıt belirtilmemiş.

Osmanlıca, Arapça kaynaklarda da geçmiyor.

Farsça'da şivan yok, ama şiven var. "Ferheng-i Sokhan, Hasan-ı Enveri, Tahran 2003" adlı kaynaktaki anlamı: Çığlık, feryat; ağıt; matem.

İnternetin *Ferheng.org* kaynağı, Kürtçe'de "şivan"ı *güdücü* olarak açıklar. Bir başka internet sözlüğü Kürtçe *şiven* sözcüğünün Türkçe karşılığını *şivan* olarak verse de, farklı bir internet sözlüğü Kürtçe anlamını *çoban* olarak karşılamaktadır.

Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da halkın kullandığı bir sözcük....

Kitabın, *Şivan*'ın, 57'nci sayfasındaki 17. şiirinin adı, "Ülkem Nasılsın". Yukarıdaki, Ülken İyi Değil, öbeğini de yanıtlayarak başlık olarak koydum.

İlkin böyle bir saptamaya (ülken iyi değil) girmek doğru olmasa da, sayfalar arasından sıyrıldığınızda ister istemez farklı bir gözle bakıyorsunuz etrafınızda (ülkenizde)olup bitenlere.

"Kilitlenen geceleri gördüm

ışıl ışıl kımlıdayan karanlığı,

bir su sesinin vurulduğu anlarda

gecesiz büyüyen çocukları,

sızım nerede, sorma anne

ülkesiz hançerlenmiş bedene."(s.37)

Televizyon dizileri, çatışmalar, insan ilişkileri, edebiyat edininiminin etkisel ve tepkisel oluşumları, trafik, iş yoğunluğu, döneme damgasını vuran Tekel direnişi, açlık grevleri, fuhuş çeteleri, gasp, hileli satışlar, cinsel sapmaların yarattığı toplumsal travmalar, eğitim öğretim sorunları, sağlıktaki kördüğüm...

Bunlar *Şivan*'da bazen örtük, bazen *üstsevgi*, bazen de *altsevgi*yle işlenen devinimler, ama imge aralıklarındaki ağırlıklar bunlardan da öte.

Ve dahası!

Şivan, ilk okunuşta kendini kolayca ele veriyor görünse de tekrar okumalarla bambaşka bir ayrıntı ve saptamalara götürüyor okuru.

Ülkem Çürüyen Dilim, *imge üstlüğü*, sorunsalı kucaklayan molekül bütünlüğünü oluşturuyor.

Şivan'da sayılandırılan 22 şiir var.

Giriş/Engelli Şiir, bu sayılandırmanın dışında tutulmuş.

"Ülkem Çürüyen Dilim" alt başlığı şiir adlarının üst örüntüsü olarak özetlenen bir öbek.

Seçkin, *Şivan*'a,

"Ancak bir yetimin gözleri

olabilir ürken,

donduğu için kendini

suçlu sanan su gibi" dizeleriyle başlıyor.

"Ülkem Çürüyen Dilim" in altındaki ilk sırada yer alan şiir; *Giriş/Engelli Şiir*.

Bu şiir, genel sıralamanın dışında tutularak bütünlüğün sunumu gibi de düşünülebilir.

İki kez kullanılan "Ülkem Çürüyen Dilim" alt başlığının altındaki sıralarda yer alan diğer şiirler;

1. Ülkem, 2. Dünya, 3. Önce, 4. Kul Tanrı, 5. Uzun Bir Gece, 6. Ülkesine Sevgili, 7. Ülkesinde Bir İnsan, 8. Konuşlanmak Yüz Yüze, 9. Voyvoda, 10. İncinen, 11. Külün Acısı, 12. Giderayak, 13. Doğu, 14. Gidenlere Geri Dön, 15.

Sınır, 16. Çekincedeyim, 17. Ülkem Nasılsın, 18. Ülkesine Savruk Şiir, 19. Ölümeyler, 20. ÜlkemTek Ülke, 21. Ülke Çölünde Yiten Nehir, 22. Bir Bilge Ülke İçinde

Şiir başlıklarının ilki Ülkem, yedisi, içinde *ülke* geçen sözcüklerle oluşuyor. Diğerleri doğrudan ya da bir şekilde *ülke*yle ilişkili.

Kitaptaki şiirlerin örölüş şekli içeriğiyle bağlantılı olduğu için farklılıklar gösterir.

Özellikle son şiir olan, Bir Bilge Ülke İçinde, *düzyazışıire* daha çok yaklaşıyor diyebiliriz. Bu bölümdeki birimlerin aralarında iki, üç dizelik örölüşler yer alır ve son dizelerde;

“Elimi uzatıyorum sana,
sonsuz boşluğa
ve sonsuz ellere
dokunmak için. Ah
ne çok istiyorum,
evrensel ellerin
kimyasına karışmayı...”

D ü n y a
e v r e n i n
a y d ı n l ı k
y ü z ü
i n s a n
o n u n
m e y v e s i ...

Bakın,
bütün
yıldızlar
bizden
çok çok
uzakta...
hepsi de birer dünya...” (s. 95)

şeklindeki *kırılma* ve *kaymalarla Şivan* noktalanır.

Bu biçim özelliği aynı zamanda içerikle kaynaştırıldığında, *ülkedeki dağılmayı* da çağırıştırır. Bu dağılma ilkin;

“Elimi uzatıyorum sana,
sonsuz boşluğa
ve sonsuz ellere
dokunmak için. Ah
ne çok istiyorum,
evrensel ellerin
kimyasına karışmayı...” dizeleriyle
sıkışıkdüzensiz (*kırık*) sonra;

“D ü n y a
e v r e n i n
a y d ı n l ı k
y ü z ü
i n s a n
o n u n
m e y v e s i ...” dizeleriyle *gevşekdüzensiz* (*kırık*) ve;

“Bakın,
bütün
yıldızlar
bizden
çok çok
uzakta...
hepsi de birer dünya...”
dizeleriyle de *kayıkdüzenli* şeklinde oluşur.

KUM VE GÖLGE OYUNLARI

avı elinden alınmış reklamlarsınız aramızda
ekranların, marketlerin, tanrıların
balon gerçekleriyle havalı
çabuk çorbamızsınız, yemek mi, zehir mi belirsiz
kaynamış suyuna vicdanımızın

her şey dahil oteller, üvey sahipliğimiz
esnek kanatların gün boyu güven yalanı
parlatmış hevesi kapısız köylerde
rüzgârını her çiçekte sınıması
çarpık kentleşen bacakarısından
bir telefonla siparişimiz hazır (!)

bir korkuluk gibi tutuyoruz aklımızda
gök dolusu kuşun pislediği
misafirperver pençelerinizi

açık yaraya kapatıcı sürülmez beyler!

insanlık ölmedi, kalbimizde yaşıyor (!) (?)

Bu biçimsel dağılma (*ülkedeki dağılma*) her ne kadar görsel olarak verilmiş olsa da, kırık ve kayık dizelerin oluşturduğu *anlamsal çağrışım* yeni baştan *içsel bir bütünlük* oluşturur. Bu *bütünlüğü* en son dizinin en son sözcüğü olan “*dünya*” gerçekleştirir.

Kırık-kayık dizelerle oluşan güçlü bir çağrışım, anlam katmanlarıyla da birer *alt ve üst çağrışım geçişleri* yaratarak katmerli bir anlam bütünlüğü sağlar.

Böylece biçim ve içerik sarmalı güçlendirilir.

Özgen Seçkin,

*Ölüm oruçları en uzun
ve en yalnız olanı
aydına dinlence armağanı
kapatma damları.* (s.65)

derken, ülkenin geçmişini ve içinde yaşadığı durumu saptıyor. Ülkeleri için mücadele edenlerin ancak hapisanelerde (*kapatma damlarında*) dinlenebildiğini, yani onlara cezaevlerinin dinlence evi gibi geldiğini belirtiyor. Şair, çekilen acı ve ıstırapları kurgu dilinde (dizeleşimde) önemsemez.

Onun bu acıları hafife alıştı üst okumada dikkat çekiyor!

As’lolanın böyle olmadığını şair kendisi de biliyor ki, bu söylemle tersinlemeye varıyor.

Şivan’ın kültleşen içeriği bu tersinlemeyle her ne kadar hafifletilir gibi gösterilse de yaşamın nesnel gerçeği kendi patikasındaki çarpıklıklarla yol alıyor.

Seçkin, içerikteki bu tespitle bir ağırlık oluştururken dilin ses ve akış özelliklerini de öne çekerek *sezgisel saptamanın* güçlülüğünü hissettiriyor.

Şairin vermek istediği de bu olsa gerek!

Tayfun GERZ

ÖLÜMÜN MASUMLAŞTIRILMASI YAHUT İYİMSER TANRI

*

yeni beklentilerimiz varsa şayet
yeni dünyalar kurmak için
yaşamak şimdi, kıyasıya

**

üşüyorum, üstelik çıplağım,
üzerimi ört
görünsün istemiyorum gözümün aralığı
utaniyorum

acılardan söz ediyorsun
koyu renkli acılardan
ceset torbaları
ne kadar da beyaz

I

iyi insanları öldürdü tanrı,
biz yaşıyoruz,
daha iğrenç bir dünya
doysun diye ete

II

topuklarımdaki tik tak sesleri
iki adım sonrasının cinayet saati
gölge de yabancılaştı,
artık, azılı bir düşmandan
öte değildir zaman

III

bir adam büyüyor korkunç gözlerimde
intiharları elleriyle ufalıyor
yorgun, tanrısal içtenliğiyle

İsmail Sertaç YILMAZ

FAKİRLER GÜZEL SEVİŞİR

senin bahar geldi sanan çillerin vardı
benim eften püften, polen alerjilerim
nerden baksan alay konusuyuz mahalleliye
sen köşe başı dedikodusu, dul ama hoş kalçalısı
bana kalırsa dokuma tezgâhı teri, eşarp kokusunun
ben kahvehane müdavimlerimin, ütülen fakiri
şantiye kırı, olsa oğlum bisikleti için para biriktireni
yavrum, nerden baksan alay konusuyuz
ben askere kilomdan alınmadığımdan,
sen üçüncü kocanı gömdüğünden beri
türk filmlerinin vazgeçilmez trajedisi,
bir tek peşine düşen fabrikatörün eksik,
o da geçen kış öldüğünden.
nerden baksan, alay konusuyuz eşrafa
gel vazgeçelim, yaşamaktan.

Hasan Hüseyin ÇAĞIRAN

KENDİNİ GÖSTEREN DAĞIN CİLVESİ

Sisler içinde gelen sabahı tanıyorum.
Güneşe verdikçe damarlarımı,
bir dağın saçlarına tırmanıyorum.
Dinliyorum dağların çağılısını
başımı şöyle bir kaldırıyorum,
dağılıyor sis.

Çıkla et, çıkla deri telaşı tanıyorum.
Şemsiyemi açıyorum yağmur yağıyor.
Bir bulutu kandırıp yakalıyorum,
bir damla değmiyor avuçlarıma.
Utaniyorum.

Her yerim aşktan çıbarmış vaziyette
dört nala koşan taylar gibiyim.
Yumuşak derilere ateş sıvanmış.
Dokunmaktan korkuyorum omuzlarıma
neyim var
neyim yok
hep yağmalanmış .
Taylar koşuyor koşmasına,
taylar
yorgunluk nedir bilmiyor anlaşılan.

Paytak bakışlı kızların göğüslerini
diri tutan süt değil.
Bir yüzük ırzına geçmek için yeterli
dağ deldiren çiçeğin
zincir kırdıran aşkın.
Eğildim sırtımda durmadı bardak.

Kaçmak için kargaşadan abanıyorum aşka.
Kenti pataklıyorum, tartaklıyorum şehri.
Tutup bacaklarından işgaliyorum
yorgunluğu
yalanı
ihaneleri.
Mısralar kalbimi kana buluyor.

Elimi her nereme atsam, nereye uzansa
kelimelerim
kırbacların yardığı gözler bulurum.
Yorgun nefeslerin buğusu
dudaklarımda.
Kırpiklerimde
kararan bir yıldızın iskeletini bulurum.
Durmadan yamadığım gömleklerimi
ters giyiyorsam sebep bu.
Harf harf oynayıp kelimeleri
tıkırım
gırtlığıma.
Kendimi avuturum.

ATONAL SEDALIK

ANGELA

Uvertüre

Dön bana ve anla
Bir seda içimde gitgide artıyor tını
Korkarım bu kere çatlayacak yüreğim

Ben bir ölüyü konuklamakla erdim bu yaşa
Soluğum zamansız düşmesiydi lacivert bir narın
Çarpar tanelenir üçüncü sınıf kompartımanlarda
Metal levhalardan “Yıkılabilir” ikazını çakanlar böğrümde
Eskil ve metruk bir yapı sandılar nicedir gövdemi

Yürüdüm yürüdüm boyuna usumda çekemediğim
fotoğrafların diaları yandılar
Suretin tab edilmemiş pozlar haliyle birikiyor belleğimde
anla

Eprimiş bir kasketle oturuyorum ıssızlığımın ortasında
Ve seviyorum hiç görmeden Sofya’yı
Dünyada bütün kaçırılmış uçaklar adına.
Kaçırılan bütün uçaklar sanki Sofya’ya iner diyedir

Tremolo

Kötü donanımlı sinema salonlarının
Kirlili duvarlarında gördüm
Kısa dekalog’lardan biriydi hayat ben üzerine yürürüm
Ölümse oldukça yavaşlatılmış bir yaşamak sekansı

Serin kırbalarda köpüren uyku;
Neydi erguvan nişlerden göğe uzanan
Ben tuttum çirkin geceye uydum

Saçlarımı ağardım yangın kulelerinde
Kuşkusuz bir eski zamandı

Nalçalı çizmelerimle ağır aksak tramvay
Asfalt sokağında ayaklarımı başkaca buldum

Kadans

Adın minör kentlerden dökülür çavlanlar eşiği
Klavsenerler, peygamber çiçekleri
Erzurumlar ve yarıda kalmış tüm yolculuklar
Kar çanağı gözlerle çağırır
Karınca yalnızlığımın kuytularından
Ortaçağ yaşımın katedral aşkını

Dön bana ve anla
Nihavend salaların çalındığı kulağıma
Her saladan ve ezandan niyeysel bir sedanın sızdığını

*giremedim evine dünyanın
ben hep eşikte kaldım*

kapadım perdelerimi kaçtım içime
pervazlarımı, -silme cezayir-
gayrı çakar da almaz bu fitil
oğun dur
o mantar ağulu, şu bulut nemli

*eksik olan ne, gecenin ceplerinde
eksik olan ne, ellerinde*

açtım perdelerimi, kaçtım dışıma
upuzuunu bir merdiven, yoksa
serpenesi mi serpilen ömrün
bilemedim, serenini bendini
ben müneccim değilim
melek desen hiç değil
çok kahve döktüm üstünüze, tuzlu

tıynetimde aşk çıktı, keşkesiz
kanımda barbar kanı, hü
kış konmaz, yüzük tutmaz
ah, kuğusu boynumun
iki dirhem bir çekirdek
öde... öde... öde...
bitmedi borcu

*yara bıçağı unutmaz angela
yara, bıçağı unutmaz
-unutsa da yarayı bıçak!-*

tüter durur
tütün gibi
dün gibi

işte bu yüzden, bu yüzden işte
yarın olacakları anımsarım birden
boğar burmanız, bukağınız sıkır
kalbiniz ve kalibreniz dar gelir aklıma
okşamanız eğnime ar!

bak ağarıyor gün, pusarıyor çöl
küle gömülmüş bir elma kadar sıcak
-gül sen angela, gül
güllere sür manşet-
gördüm!
çiy ve çiğ kadar açık bir fark
çimlerin terkisinde

ağlayarak... ağlayarak...

kimbilir, ben bir meleğim belki de
cennetinize yakın, cehennemimize uzak!

BUDA'YA ULULAMA

Seyhan ÖZDAMAR

- *Bildiğimiz her şey yüzey değımlidir?* Parmak izlerimizin görünür yüzü, gördüğümüz veya temas ettiğimiz kar kristalleri, kış, toplanabilir algılayışların çeşitliliğiyle, dikkatle baktığımız dikkatsizlik yüzeye.
- *Onu yüzey olması dışında başka türlü algılayabilir miyiz?* Nesnenin bizimle buluştuğu yerde, zamanla her şey yeniden algılanabilir, eleğimizden geçip küçük parçalara dönüşen nesne de her an farklı algılayışlarla yüzeyini değıştirebilir, ve yüzeyin algıyla buluştuğu anlamdan sonra göze aktarılan sözcükle yeniden yüzeyleşir; işte, anlak ve ruh ve sevgi dediğimiz- bütün bunlar yakın bir simanın ufak bir yüzeyindeki hafif bir değışimle şiiri göze getiriyor Rilke, Şey'yle; ama biz gene de tanımadık onun görünürdeki başını!..”

GÖRÜYORUM ÖYLESE VARIM

- Evet, şiir yüzeye dökülüyor. Somut ayine katılım yeniden artıyor, bu bazen, birebir, şairin kendiyile konuşmakla ilintili bir durumu, bazense Descartes'in, Düşünüyorum öyleyse varım kanısından hareketle, Görüyorum öyleyse varım anlayışıyla ilerliyor. Ahmet Güntan'ın poetikasını ortaya döken, çok konuşulacak son kitabı *Parçalı Ham*'da dile getirdiği gibi, “Gözlemlemediğin, dokunmadığın şeyi şiire sokma. Görmediğin coğrafyaları, yaşamadığın tarihi yazma.”

POTANSİYALİTE

- Aristo'ya göre, Platon'daki gibi gerçek, potansiyalitesi olandır. (Yani tohumun ağaca dönüşme potansiyeli gibi.) Gerçeğin keşfi gelecekteki dinamik derinliğe bağlıdır. Potansiyelitesi olmayan ise saf gerçekçiliktir. Burada merceği şiire çevirecek olursak, gözün gördüğü gerçek ve somuttur. Şair gözünün gördüğüyle şiir yazabilir, fakat süreklilik ve verimli gerçeği bulmak için ise, maddeden şiire şairle geçecek bir dinamizm (tohum gibi) gerekmektedir. Bunu yaparken şair, şu an gözünün gördüğüyle ve gelecekte gözünün göreceğiyle potansiyelitesi olan ortak bir bağ kurmalıdır, yoksa şiir şu andan öteye gitmez.

KIR PİDESİ

- Bugün bunları yazarken telefon çaldı, Can Yücel'in kızı Su'ydu telefondaki. Kır pidesi yediklerini söyledi bir çevirmen arkadaşım. Biraz konuştuktan sonra afiyetle telefonu kapadım. Gülümsedim. Kitaplığım, Can Yücel'in bütün kitaplarını çıkartıp okumaya başladım. Ve kır pidelerini düşündüm. Dilimde bir rüzgâr kaldırıyordu kır pidesi, işte o zaman rahat bir uykuya daldım...

Onur BAYRAKÇEKEN

DİCLE DİCLE

beni hatırlar mısın, hani sevgilinin
demek hayır / ayıp ediyorsun sevgilim.
beni hatırlamalısın: hani üç saniyelik öpüşmeler
geceleyn rengârenk sevişmeler sonra
hayır demek, bilmiyorsun öyle mi
yalnız bilinçaltında mı yaşadık yoksa

esmer batıyor günlerim, esmer doğmuyorlar
sevgilim ölecek miyiz sabah olunca
bana bir gerçek söyle: ellerini öpmemiş miyim
her yer beyaz olacak mı güneş doğunca

siyahlığımı arattırma / dicle dicle akar gözlerim
sen ki şiirsin: söyle düşsün bu düşler
bana hâlâ bu rüyaları yarattırma
ey ismini sevdiğim
sevgilim, sevgilim, sevgilim!

İstanbul, 15 Mart 2011

Naci BAHTİYAR

KENDİR İP

Eksiltili düşlerin zamansız tamircisiyim
yoluna özrümü serdiğim yitik sevgili
senin olsun uyumuş ayağımda soğuk kuyu
çarıktan canik markaya geçen zincirin halkası

Soğuk suya yatırılmış bir kendir sersemiydim güzünüzde
bıraksan ipimi çekerim ömrümden, ne minnet size
neye kısmetmiş ilmiğini dişlediğim mendebur zaman

Göbeğinden ömre bağlanan hayat boynuma hem ölüm
beni yaratan annemin karnı sızım sızım sızlasın
sivas'ın darında yandığım, suyundan içtiğim sultan
boy/n/umu ölçerim, hayat nasıl gelersen
başım gözüm üstüne

Altındaki sehpanın ayağı olsam
salardım kökümü toprağa
kucaklar öperdim boynundaki halkını

Bak uyuşan ellerim sadece pirim yanlış anlama sakın
kalbimin kaslarını yumuşatacak sesini sür üfle boynuma

İki halkın öpüşmesi akar susuz ve ayaz geceme
tarihimden sızan kandı avcumda biriktiğim
hüseyin deyip başıma koymuşluğum bundandır
bundandır iki elimi yıkamadan sana koşmuşluğum

Susuyorum ya dilimin yarası kancıktr
elim ardımda geziyorum zaman kötü
boynumun darası olsa olsa bir kendir ip
ağır gelsin o ipe

yoluna bağışladığım günahlarım

Şubat 2011

**ÖZLEMENK ÖĞRENİLMEZ
YA DA (‘ÇİÇEĞİ VE AYI ALIR GERİ
DÖNERİM’*)**

“*esinleyen Karin Karakaşlı’ya teşekkürle...*”

şimdi mevsimleri unutturuyorlar Karin, evet
zamanı ve insanı denemişlerdi önce de
acıları ve tanıklıkları; ya yarın Karin,
yarın unutacak bir şeyimiz kalmaz ise
hatırlayacak bir şeyimiz de kalmaz, değil mi?

içimize dokunan ne varsa Karin
köylerin ve mekânların: sonra sevdiğimiz adları
uzun kireç beyazı duvarlar, çalışkan evler, loş sarı ışıklar
tebessüm ve çocuklar Karin, çocukları en çok diyorum
onları unuttururlar mı? baktıkça öğle üzerlerini ansitan

Ceylan’ı mesela ve Sarkis’in masallarındaki
minik kızlar ve oğlanları sonra

ağaçlar çocuklara tutunur, en çok bunu biliyorduk Karin
bütün denizler resim defterlerine;
içinden mavi güneşlerin, yeşil gökyüzünde gülümsediği
ezberimiz (d)üşüyor Karin ne yapacağız böyle

bilmez misin ki onların üç denizi vardır; hiç görmedikleri
bakmak için bir deniz; bozgun ve dağılıklıklarına
girmek için bir deniz; sırlayan hep mahremlerini ve acılarını
[işleyen
ölmek için bir deniz; konuşan ve hep konuşan, incelerken
[puslanan

*:Tao Yuanming (365-427), Çin.

Ahmet CEMİL

M.ADDİ DÜN.YA

yitirilmiş dün(l)e ayrıcalık arayanlar
başat iz(lek)lerin peşinden koşmamalı
hayat bilgisi dün, bugün, geleceğe
ve zaman hep yeni bir şekle bürünecekse
mutlu bir başlangıç değil eskiyi kopyalamak
lakin şiiirdir zamana yenilmeyen antizamanlı hakikat

aşağı çekildikçe insanlık; büyüyor çılgılık
vücut bulan sözün (ebe)diyetine bakılmımalı
özgürlüğü röperlerken güncelleme yapılmalı
hafıza bedene, ruh akla muhalif kalmalı
çoktanrılı kimliklerim yok sayılmamalı

kült, örgüt, cemaat, aile, modernite el ele
kozmozoninin uzak geçmişine b.akan.lar
olgularınız ve algılarınız hep bozuk para
ikili arayışlara hiç sığınmayın içi dışı berdel
yanınızda ve yakınıızdan sesleniyorum
bundandır büyüyor karadelikteki yara

Ramis DARA

İlk kitabımı 1995’te yayımlayan **Ferruh Tunç**’un (1958)
uzun bir aradan sonra yayımlanan ikinci kitabı *Melez
Zamanlar* adını taşıyor ve içinde üç bölüm halinde sunulmuş
91 şiir bulunuyor. (Birbirine bağlı şiirler tek sayılırsa 63
şiir.)

Gençliğini geride bırakmış Türkçe düşünen herkes için
her şey bir geçiş, biraz tükeniş sürecinin işareti gibidir. Bunu
kendimden hareketle olduğu kadar *Melez Zaman*’ı okurken
de görüyorum. Dünyanın daha eşitlikçi, daha paylaşımcı,
daha yaşanması bir evreye gireceği düşünün sona erdiği, bu
düşü yaşayanların çeşitli yönler savrulmuş, eski düşün
yerine çöken gerçekliğin insanlarının yansızlığı, yönsüzlüğü
ve sanki duyarlıksızlığı. Ulaşım, iletişim sonsuz kolaylaşır,
hızlanır, dünya koca bir köye dönerken insanın insana
ulaşması adeta imkânsızlaşmıştır.

Yukarıdaki “Türkçe düşünme” kavramını, kendimden
ve şairden hareketle kurduğum gibi, kitabın epey bir şiirinin
yurt dışı seyahatler ve gözlemlerle ilişkili oluşundan
hareketle de kurmuştum. Bu yanı sıra, Hakan Savlı’nın,
Nazmi Ağıl’ın, Roni Margulies’in bazı şiirleriyle
akrabalıklar taşıyor kitabın kimi şiirleri.

Yurt dışı gözlemlerden söz ettim ama farklı kesimleriyle
toplumumuzun resmi de yansıyor albüme:

“*Doğumunu peygamberin, yıldönümünü devrimin /
kuruluşunu cumhuriyetin, dönüşünü sevgilinin // havai
fişeklerle kutlarız.*” (s. 104)

Özetle, *Melez Zaman*’ın hayatın içinden çekip çıkarılan
somut duyarlıklı şiirleri; günün tanıklıklarıyla olduğu kadar
gelecek tanıklıklar hakkında düşünülmesini ve olabilirse
bunlara minik müdahale imkânlarının bulunabileceğinin
işaretlenmesiyle de, göz ardı edilmemesi gereken şiirler gibi
geldi bana biraz.

Künye: Ferruh Tunç, *Melez Zamanlar*, Sözcükler
Yayıncıları, İstanbul, Ekim 2010, 154 s.

*

Beşir Sevim’in (1981) dört bölüm halinde sunulan 24
şiirden oluşma ilk kitabı *Yalancı Kehribar*’da, “kalbim”
seslenişini seven, bu sözcükle ilgili çeşitli tamlamalar kuran,
imgeler yaratmayı deneyen; herhalde hayatın anlamını,
varlık sorununu kalple simgelemiş gören bir şiir kişisinin,
şairin şiirleri var:

“*ölüm; yüzün yüzümdür, ört kalbimi*” (s. 14), “*kalbim;
cinlerin dağılık şehri...*” (s. 43), “*kalbim dilsiz sığırtmaç*” (s.
63)...

“Yalancı kehribar” da aşkla, aşkın kırılmalılığı, narinliği,
geçiciliğiyle ilgili bir adlandırma, yakınma olmalı:

“*sarı mumdan kızıla çalan kehribar / ateşe büründü,
tespih taneleri ve meşk / ip kopunca dağılıverdi masal,
yıkıldı kalp.*” (s. 28)

Beşir Sevim, Hilmi Yavuz halesini gören, ama ondan
uzak duran bir şairi işaret ediyor gibi.

Künye: Beşir Sevim, *Yalancı Kehribar*, Mayıs Yayınları,
İzmir, Kasım 2006, 79 s.

'KEDİ GÜLÜŞLÜ BABALAR'* IN HİKÂYESİ

Sidar Sinan ÖZMEN

Uzun ve kendi içinde tartışmalı bir kararla ortaya çıktı *Kedi Gülüşlü Babalar*. Kitap fikri aklıma ilk geldiğinde on yedi yaşındaydım. Devrimciydim ve internetim yoktu. Sonra devrilebilecek diğer şeylerle de birbirimizi iyi kötü tanımaya başladık. Zaten sonrası nefes darlığı..Yaptım oldu.. gibi bir şey yok. Belli ki yazmaya neden olan koşullar kendi mevcudiyetini eklemledikçe, yazan da hayatın içinde harekete uğrayabildikçe, oldu diye bir şey söz konusu olmuyor. Şu klişeye katılacağım, bir yolda olma durumu sanırım yazmak, bunun şahitliği.

Dergilere şiir göndermeye çok geç başladım, 2004'ten sonra da çeşitli dergilerde devam etti. Birkaç yıldır elimde bu dosya ve kitap çıkarma fikriyle ne yapabileceğime bakıyordum. Tabii yayıncı/kitabevi/dağıtım şirketleri arasında mazur görülen piyasa koşulları ve tanınmamış bir şiir kitabının okuyucu tarafından genel bir isteksizlikle karşılanacağı bir ortama girme düşüncesindeki yıldırıcılıkla hayli didiştim. Amacım kendime kitap indirmek değildi kısaca.

Şiir kitabının, derginin, fanzinin ve genel olarak basılı şeylerin alımlayıcısına ulaşma kabiliyetinin dijitalize olmaya başladığı ve belki de bunun isabetli, "çağ"ın gereği veya doğru olduğu da düşünülmeğe, yazarların, yayıncıların, kitapçıların, matbaaların elbirliğiyle; üretilenin ticari koşullara göre şekillenen bi üslupla satışa sunulduğu, diğer yandan kitabevlerinde yatan ya da iade edilen şiir kitaplarının toplamının da hayli mezarlık olduğu bir ortamda bunlardan çok daha fazla itiraz, düşünce vardı aklımda. Ve bir gün artık kitabı çıkarmaya karar verdim. Kitap henüz dosyayken, desteği ve sohbetleriyle zihnimi açanlara teşekkür ederek geçeyim.

Kedi Gülüşlü Babalar'da dört bölüm var, kendi içlerinde geçişli dosyalar. Şiirlerin bir kısmı bugüne kadar dergilerde yayımlananlar ve/ya onların tozlarının alınmış hali. Birbirleriyle dirsek teması olan çeşitli çıldırma halleri. Kitapta birçok yerden kurulan bağlantılar, bütünlüklü algılamayı olanaklı kılıyor mu?.. Umarım öyledir. Genel olarak neşeli bir itiraz, şenlikli ve sert bi düşüşün, alaylı ayaklanışın kareleri, hatta prizmaları olarak. Bu bazen benim de aklıma karıştırıyor, bazen hepimiz için tümüyle ve katıksız bir çılgınlık halinin yaşandığını, tüm yapıp edilenlerin sıfatının silindiğini düşünüyorum, şiir dahil.

Diğer taraftan şiiri toplum-sal gerekçelerle tutsak ederek yahut esasında sadece kendi içinde geçen bi hikâyenin çığırkanlığını yaparak uyku, kafa düşüklüğü ve gölge yaymak yerine, sisteme vıcık vıcık bulanmış hassasiyetler yerine; çıplaklığın, "uygar"lık karşısı güneşli bir kakkahanın elinden tutmayı yeğ görüyorum. Gülüyorum çünkü her şey bir yana, ben de bir tuhafım. Benimle yaşayan hiç ölmeyen bir hastalığa yakalanmış gibi, çoğu insan gibi. Ve hayatta

KIR AĞITLARI

kırlara doğru
çok ağladım
saçlarımı kısa kestirdim
onayımı aldım rüzgârın

sonra sular
durulmuş dediler
aynaları çevirdim
kuyuların dibine

ağladım
atları parlatan köpeğin sesine
asma çubuğu dolandı
düştüme kütüğün dibine

çakmak taşına yatırdılar beni
harmanı hasın ettiğim söylenemez
bellidir sırtımın çizgileri
akşam güneşini çevirdim
arkası dönük dağlara.

şinikle yapılır
bizim oralarda bütün ölçümler
çecin üstünde kara gölge
arpa buğday ne güne

elmanın
iki çekirdeğinden
biri sana düşer
tam ortadan bölünce.

kalmaya çalış dedi bir gün babam, merak ettiğim şeyler de vardı, tedaviyi yolda bulursun yürü olum dedim düştüme işte. Bu karnavaldan zevk aldığım da oluyor, kustuğum da.

Boğulmaktan ziyade ertesi günü görebilmeyi, hayatta kalabilmeyi ifade ediyor *Kedi Gülüşlü Babalar*, hani etse etse. Bu istasyonun hikâyesi sanırım bu.

Hayatta kurulu dilin, kurulu kalıpların ne olduğuna, hangi parçaların yerleri değiştiğinde algının nasıl bir refleksle biçimlendiğine dikkat eder oldum. Bu yönüyle daha sonra yaşadığım şiirler, dosyalarda da benzer bir gezintinin olduğunu söyleyebilirim, yazarken. Dile, ifadeye yansıyan algıya bu göz atma, bu dokunuşun biraz saldırgan bir yanı var, saldırmadan hiçbir şey yapamıyor insan. Bazen sakinleşip önemli olanın ne olduğunu anlamaya, altıma kaçırmamaya da gayret ediyorum.

* Sidar Sinan Özmen, *Kedi Gülüşlü Babalar*, Hayal Yayınları, Ankara, Haziran 2010, 120

GERİ DÖNÜŞÜM

Gültekin EMRE

Yaşananlar mı, düşler mi geri dönüşümün kıskacında acaba? Günlük yaşamın çarkında kavrulup giden ne çok şey var elimize ayağımıza dolaşan, bizi canımızdan bezdiren. Çöpe atılacak şeyleri ayıklaması bile bir sıkıntı. Üstelik kâğıt, plastik, cam... gibi pek çok şey yeniden hayata döndürülüyor ama gelin de bunları ayıklayın! “Dinozorlara kadar yolu” olan Zeynep Uzunbay’ın yeni şiir kitabı *Gerî Dönüşüm*, bize benzeyen her şeyi gözden geçirme üstüne kurulmuş sanki. “lila deniz” damıtarak ağzımıza, canımızın “altındaki huy”u “solgun bir özlem”le selamlıyor. “Yarım elma gibi” ölmesi kolay değil ama “hayal ama nasıl gerçek” bir yaşamı, dili elimize tutuşturuyor bizimle konuşa konuşa oluşturduğu şiirleriyle. “Kuşlu ayna”ları, “mavi uyuşuk gökleri”, “tuz renkli günleri”, “hazıryüzlü bir yalnızlık”la sarıp sarmalıyor köyden kente göçer gibi her şeyiyle. “Sabır atı” koşulmuş yaşamları sürükleyerek peşinden “şehrin ağzına dökülüyor içi” dışı. Yeni yerleşim yerlerinin doğurduğu “umut gibi bir şeyin yokluğuyla / bakıyorlar var gibi” göçenler, parçalanmışlar, yıkılmışlar... Düş görülür ama “bolluk ağacı” yok, rüzgârın alıp götürdüğü “ruh” da yok “yağmur merdivenlerinden” inip çıkarken. “Yedi renk kaytan” örülen ömrün kulağına “ozan ozaan ozaan” diye üflenince, işte oradan şiirler boy veriyor “kaybolan o zaman”a, gölgesine alışmaya çalışan geçmişe bakıp bakıp. Düşte görülen düşlerin hali başkadır belki çekirdeği bulunur “ayrık” sarılınca “ayrılığa”. Yarın da “dünsüz” kalır “eyvah! Yok işte, yok! / sana hayatımdan başka” bir ses vardır şiire can suyu. “Ben sen’i ay’ı dinler gibi / gibi yok! dibi yok! Offf!” Bu ses değil mi? Konuşur gibi yaşamak değil mi? Yaşar gibi şiir yazmak değil mi? Yarım dizeleri boynu bükük bırakıp sonra da okura tamamlatma değil mi *Gerî Dönüşüm*? Sonra yeni dil dedik ya, peki yok mu buna örnek olabilecek dizeler? Var. Bütün şiirler yepyeni, gıcır gıcır yeni ses! “Duyduk duymadık demeyin / tavşan dağa / güldü” derken “al işte içinden / upuzun bir tünel” geçtiğini gör diyor sanki Zeynep Uzunbay. O, “sözcük bakıcısı” aslında. Onun gücü “ölümün düzeltilmediğini şiir”le yapmaya çalışıyor “acılara” sevinmeden; onun için önu gurbetse ardı da sıladır hep. Derinine inilince bu dünyanın, hayatlarımızın “geniş bir deri” yumağı şairi bekler, çünkü “gece kuşunu vurmuşlar / çılgınlığını yemişler”. İpliği pazara çıkmış bir dünyada yaşıyoruz milenyumdan beri, “yıllarından ayrılıp duruyor dünya”. Yeni bir “ütopya”ya gitsek bir yararı olur mu diye kara kara düşünenler de var aramızda. Yutulmuş sözcükler şairleri değil, herkesi zayıflatıyor elbette. “Su büyüse ağlar” ama “kadının alını kuru / saçları yanık çayır” olunca dünya boşuna dönüp duruyor! Çünkü “uzaklarda bir rüya” yok seçilecek. Şair, sesini şiir şiir gezdiren değil mi geçmişe geleceği önüne alıp? Yeni bir dönüşümün habercisi değil mi şiirinin üstüne titrerken? “Amaan şiirci, yürü git! / eksik dilek dilemişsin / şu takvimin yok dediği” İşte bu yeni şiir “gurbetini” üzmez. Tüm “kapılar kapalı” çünkü. “Üstelik “ışıklar” da “sönük”. Dönebilirsen “yurduna dön”. Varsa öyle bir yer. Atlaslarda yoksa da yeri şiirinin yurduna dönebilir şair yenilenmiş bir biçimde. “Bir sözcük” bir şey yapmaz, belki çılgılık bile atamaz ama “ateşimiz” geçerse sözcüklere, işte oradan şiir doğar aşkla, canla başla. Şair “sokağı tersine” çevirendir, Zeynep Uzunbay da onu yapıyor

Gerî Dönüşüm’de. “Sesi” de “tersine” çeviriyor estirerek şiir rüzgârlarını sondan başa doğru. “Sus dünya böyle biraz / körlükle ilgili ahh / tenhalık”. Zaman avlayandır da şair ruhların neler anlattığını merak ede ede. Onun için de şaraba, annesine, üzüme, acıya, harflere, otlara, böceklerle, yağmura, ölüme, aşka, kalbine, geçmişine, yaşadıklarına, gününe... kulak verir hep şiirini her şeyin içinden geçirmek için. “Sözcüklerin rüyasındaki o yerden” geçip gidiyor “bakmaktan göremez” olsa da “kalem ve can havli”ni. Rüya gören “ateşgün”ler “düş olsun” düşünüp taşınıp diye varlar, çünkü “sessizliğin gölgesinde uyuyor acı / uyusun, acısın, doysun”. Vatan da doysun gurbete, sılanın diline, geri dönülemeyen günlerin özlemine. “Dünya son gibi” olsa da, hep bir kaosu ve bin korkuyu yaşasak da, “bir tahtası daha kırıl”sa da göğün, yazmak, “Yaşamının ve ölmenin aklı.” Çünkü “öl doğ öl doğ öl doğ” bir dünya işte; “karnı gümüş dolu dağ kadar”. Çocuklar büyüyebilirlerse bir parça bu can alıcı canavar dünyada, ortamda “genç ölü” olurlar onlar sonra, fotoğraflar soyunup giyinen. “Gecenin ağzında parıldayan sözcükler olurlar” “düşler pazarına” giden. Bir de bakmışız “şimşek kuşları” el ediyor, “mor kanatlı yağmur”lar ağlayıp duruyor. Bir şey daha duruyor insanı hayata yeniden döndüren bu şiirlerde; aşk! Cinsellik abartısız bir biçimde kendini sezdiriyor mutluluğa gölge düşürmeden. Öpüşme teni selamlar, sevgiye sarılır ve küfrü dışlar düşleri birbirine sürte sürte. “İsterse tek gecelik” bir aşk olsun İstanbul kitabında, yeter ki sevgi olsun, doysun. “Acı sütleğen” dilini bazen “tuzlu rüzgâr kamçı”lar acıya acı katmaya “Bizi karanlıkta” yaparlarken. Sevişme sırasında gözleri kapatınca “daha çok görüyorum seni” olur. Sonra da birisi “gel biraz evlenelim” der ötekisine. “Mutluluk gibi bir şey” bu der o da sevdiğine sarılırken sınıksız. “Erotik frezyalara, utangaç sıklamnelere” dalıp giderken geceyle birlikte. Sonra kadın hazırlanırken geceye, mirıldanır kendi kendine sevdiğinin etine gömülmeden önce: “Ağır işlere utançlara sürdüm / bu gece değilse öbür gece / ordusuyla döner sevmelerim”. Öyle canlı bir bütünleşmenin ürünü dizelerde de kendine yer bulur elbette: “vazgeçtiğim yerlerime baktım da / sen sahiden benmişsin”. Sarılınca birbirine sınıksız “kuru nehir yatağı ıslan”ır ve “sevdiğim sevildik düğümlendik” olur geceye yansıyan ayın ışığı, gıcırdayıp dursun sedirler, karyolalar...

İtaliklere yürüyen, şiirin doğasını katlanarak derinleştiren bir şiiri önümüze koyuyor Zeynep Uzunbay *Gerî Dönüşüm*’de. Çevrenin kirlenmesine, dünyanın yok olma tehlikesine, aşkın parçalanmasına, ilişkilerin zedelenmesine... karşı bir direncin umudunu da dokuyor bu kitaptaki sesini iyice bulmuş şiirler. Yeni ve özgün şiirin dünyasını, dünyamızı değiştirerek bizimle paylaşıyor Zeynep Uzunbay. “Uyandım” derken hep birlikte uyanmanın mustusunu da akıtıyoruz sesi sese katıp. Basmaları çiçekler basacak bizden giden trenlerle. “göğsünde sıkmadan beni / sakın yere bırakma”. Arkası hep gelsin tenimizin isteklerinin. Sevmek, dünyamıza ve bize yeni hayatlar bağışlar sesimizi şiire akıtsak.

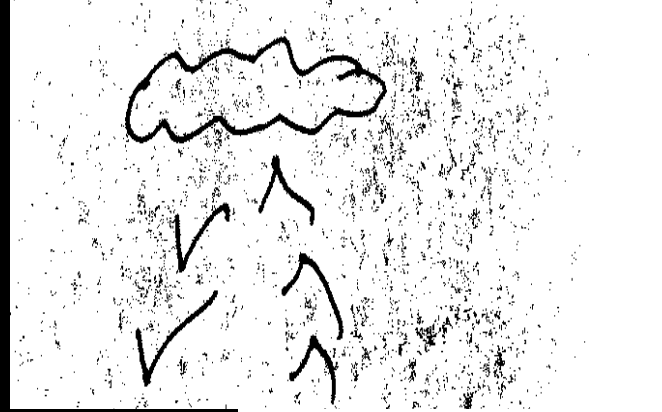
Zeynep Uzunbay, *Gerî Dönüşüm*, Yasakmeyve, Komşu Yayınları, Ağustos 2010, 70 sayfa.

ŞİDDET KERE ŞİDDET

terörü kendi içerisinde
gerekçelendiren hiddetlerin
şiddetindense mecâlsizliğim
ve şiddeti yaratan, gene bir başka şiddetse
bir şiddet bir şiddeti götürmüyorsa
yakalayıp çiftleşiyorsa tutup orta yerde
şu şiddet bu şiddete gebe, bu şiddet o şiddete ebeysen,
örekese anasının la bu anasının örekese
geometrik ortalamadan yanaysa,
sevmiyse yâni hiç aritmetik eritmetik olanını
şiddet şiddeti tüm şiddetiyle seviyse amansızca
sıkılıyorsa şiddet şiddetsiz tadı tuzu yoksa

diyorum ki ey ahâli of'li hocavâri,
hep anlamaya meyilli sağ omzunuzun
yarı yaşlı solak şâir uşağı ben

*"şiddetinizi ben şeyşey ediyim,
hiddetinizi eşşekler!"*

nu kırıp
arına koşmak dünyanın
V
naviliklerine
V
in kalbine
V
k üstüne
V
hurlu ülkesine

Fatsa, 24.02.2011

Halim YAZICI

Bülent PARLAK

KORDOBA

F. G.Lorca için

ey elleri kırılan çocuk
Kordoba yolu buğday
türkü kokusu koynunda

ey ölümü kurşun
kırpıklarına çarpan

söyle niçin
böylesine incenin

cellatların ne kadar
içinde senin

çocuğum ne kadar
dışındasın ölümün.

BİR YANLIŞ DÖRT HÜZÜN

Susku
beklenmesidir bir babanın akşama
yalnız bir grev

Gece
Söker bütün hüznüleri
Sakınmak sessiz harf

Aşk
Kuşların ardından el sallamaktır
Giden sevgiliye

Yağmurun intiharıdır
Toğrağa düşmesi

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara (Mollagürani Mah. Teker Sok. No: 8, Osmangazi-BURSA. Gönderilerin bu adrese değil, aşağıdaki PK adresine yapılması önemle rica olunur.)	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Yazışma Adresi	: Ramis Dara PK 68 16361 Ulucami – BURSA	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalızâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi Akatalpa (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

